

(foto Dieter Telemans)

Krisis bij ingenieurs?

Verwachtingen bij bedrijven en ingenieurs te hoog gespannen

In het recente verleden berichtten de media over een opvallende werkloosheid bij jonge ingenieurs. De tijd dat ingenieursstudenten de gedroomde job in handen hadden nog lang voor zij afstudeerden, lijkt voorbij. Het bezit van een ingenieursdiploma ontslaat de afgestudeerden niet langer van het zoeken naar werk.

Het probleem stelt zich bovendien ruimer. Samengaand met deze tijdelijke werkloosheid spreekt men de jongste jaren van een groeiende malaise bij de jonge ingenieurs. Het werd dus tijd voor een uitvoerige bezinning over het ingenieursberoep en voor een onderzoek naar het bestaan van een eventuele crisis. Daartoe had op 24 oktober in Brussel een symposium plaats met als titel 'Krisis bij ingenieurs?' (met nadruk op het vraagteken). De organisatie was in handen van het jongerencomité van het KVIV (de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging), dat de belangen verdedigt van de academisch ingenieurs; burgerlijk ingenieurs, landbouwingenieurs en ingenieurs voor de scheikunde en landbouwindustrie.

De studiedag was door het jongerencomité grondig voorbereid, o.a. via een enquête onder jonge Ir's tot dertig jaar. De enquête peilde naar de houding van de ingenieurs tegenover studies en loopbaan; ook het maatschappelijk engagement van de jonge Ir werd onderzocht. De voorbereiding van de studiedag omvatte tevens dertig interviews met bekende Vlamingen uit de industriële, politieke, syndicale, culturele en journalistieke wereld over het diploma, de loopbaan en de maatschappelijke rol van de ingenieur. Immers, in een grondig onderzoek betreffende het ingenieur

zijn, moet ook de mening van niet-ingenieurs aan bod komen. De vergaarde informatie vormde een uitstekende basis voor de studiedag, waar aan de hand van uiteenzettingen, debat en parallelle werkgroepen een analyse gemaakt werd van de situatie en oplossingen gezocht werden voor eventuele problemen.

Ladders

Roland Van Dierdonck, gewoon hoogleraar aan de Vlerickschool, peilde naar de balans van vijf jaar ingenieursstudies. Uit de enquête onder jonge Ir's blijkt dat slechts 47% van de ondervraagden vindt dat de Ir-opleiding voldoende voorbereid op ingenieursleven. Dit resultaat stelt duidelijk de opleiding in vraag. Via een tiental vragen werd onder de jonge Ir's gepolst naar de opleiding die zij dan voor ogen hadden. Hieruit blijkt dat 80% van de ondervraagden voorstander is van een algemene opleiding. Een doorgedreven specialisatie moet zich dus niet afspeelen in de gewone opleiding. Men wenst hier voorname een brede basis op te bouwen. De jonge Ir's tonen zich kwasi unaniem voorstander van de vijfjarige opleiding, maar 43% van de afgestudeerde Ir's vond de studiebelasting te hoog.

Van de ondervraagden heeft 40% een post-universitaire opleiding gevolgd, waarvan de helft in een economische of bedrijfs-economische richting en een derde in een technische richting zoals een doctoraat. Hoewel de Ir's dus duidelijk pleiten voor meer economische of bedrijfs-economische kennis, waarschuwt Van Dierdonck voor het afglijden naar een soort "commercieel ingenieur". Ekstra managementvorming in de basisopleiding kan, maar niet ten koste van de technische, wetenschappelijke kennis. Van Dierdonck is voorstander van een aanvullende managementvorming, na een aantal jaren ervaring in de bedrijfs-wereld. Hij is echter ook van mening dat een ingenieur niet noodzakelijk de managementladder zou moeten opklimmen indien hij wil promoveren. Immers, een bedrijf kan een goede ingenieur verliezen door hem een managementfunctie te laten uitoefenen. In het slechtste geval heeft het bedrijf dan een goede ingenieur minder en een slechte manager meer. Dit concept van duale ladders kwam tijdens de studiedag meerdere malen aan bod.

Nurd

De al dan niet vermeende werkloosheidsproblemen suggereren de vraag: "Is een ingenieur nog nodig?". Jacques Coppens, ondervoorzitter van Electrabel antwoordt hierop met een duidelijk "ja". Door de grote complexiteit in vele bedrijven is een ingenieur meer dan ooit noodzakelijk. Het gros van de ingenieurs start met een specifieke technische opdracht, waarvan de meeste functies enkel door een Ir kunnen vervuld worden. Maar ook als manager kan de Ir zijn diensten

Groene revolutie binnen Alma Aanslag van de CCC nu toch vrijdeld

Afval is een belangrijk milieuprobleem in onze wegwerpmatenschap. Dat zal wel niemand ontkennen. Al jaren wijzen milieubewegingen erop dat de afvalberg niet kan blijven stijgen. Maar blijkbaar heeft Alma dit nog niet begrepen — of nu dan toch wel?

De direktie van Alma heeft het niet makkelijk. De studenten houden immers angstvallig alle prijsevoluties in het oog en aarzelen niet om acties te voeren tegen een zoveelste — ondemokratische — prijsverhoging. De voorbije weken werd opnieuw actie gevoerd tegen de Alma. Deze keer echter om een totaal andere reden: nu moest het wegwerpmateriaal in Alma eraan geloven.

Vier dagen lang werden Almagangers gekonfronteerd met acties van een drietal groene verenigingen tegen het gebruik van plasticen bakjes en dito kolabekers. Milieuraad riep de studenten op voortaan de frieten (en dus ook de rijst of puree) op het bord te laten scheppen: voor 95% van de maaltijden zijn die frietbakjes immers overbodig. Terzelfdertijd namen de Agalev-studenten het resterende plastic en blik aan de afruimtransportbanden mee om woensdagmiddag een afvalstunt op te zetten. Die middag namelijk konfronteerde een indrukwekkende plasticberg aan de ingang van Alma II de Almagangers nogmaals met de wegwerpmatenschap. Donderdagmiddag dan sloot Pino de bewustmakingscampagne af. Daarnaast gaf een milieukrantje 'Hoe valt plastic te vermijden?' toelichting bij het waarom van de actie, stelde enkele alternatieven voor en zorgde voor de inhoudelijke argumentatie van de actie.

Milieudefensie

Deze actie komt niet uit de lucht gevallen. Reeds vorig akademiejaar benaderden de Milieuraad en de Agalev-studenten Sociale Raad met het verzoek te pleiten voor een milieuvriendelijker beleid in Alma. De plasticen frietbakjes en het overige wegwerpmateriaal vormen blijkbaar al langer een doorn in het oog van de milieubewuste studenten. Aangezien Sociale Raad drie studenten afvaardigt naar de Raad van Beheer van Alma (samen één derde van het totaal aantal stemmen in de RvB) kunnen zij zonder veel moeite dergelijke problemen binnen Alma aanpakken. Sociale Raad ging verleden jaar op dit verzoek in, en bracht het punt in juli op de agenda van de RvB van Alma.

Reeds voor die vergadering ontving Sociale Raad van de Alma-direktie een Nederlands rapport waaruit moest blijken dat het milieuvriendelijk karakter van die frietbakjes alemaal nog meevalt. Op de voornoemde vergadering zelf beweerde de direktie bovendien dat er te veel emotionele redenen bij de afkeer van plastic meespelen. De studenten verdedigden echter het standpunt van de Milieuraad, betwisten het Nederlands rapport en benadrukten dat er wel degelijk problemen zijn met het milieubelastend karakter van het plastic wegwerpmateriaal. Dit wordt trouwens bevestigd door een ekobalans uitgevoerd in opdracht van Milieudefensie, een Nederlandse milieuvereniging. Uiteindelijk beloofde de direktie een milieueloof op te richten die de milieuspekten van het ganse productieproces binnen Alma moet

doorlichten. Een voorstel waarachter de studenten zich zonder problemen konden scharen. Niemand had immers beweerd dat het wegwerpmateriaal het grootste of het enige milieuprobleem bij Alma zou zijn.

CCC

De verwondering en verantwoordelijkheid bij Sociale Raad en de groene bewegingen was dan ook niet gering toen bleek dat bij de start van het nieuwe academiejaar ook geplastificeerd kartonnen kolabekers en plasticen groentebakjes hun intrede in Alma hadden gedaan. Bovendien voerde de CCC (Coca Cola Company) terzelfdertijd een promotiekampagne die met een verschrikkelijke verspillings gepaard ging. Hostessen drongen reeds geopende blikjes en half gevulde kolabekers op aan de studenten waardoor het Alma-personeel aan de afruimtransportbanden naar schatting meer dan duizend liter Coca Cola moest weggooiden. Bovendien verkoopt de CCC met haar campagne de illusie dat een studentenmaaltijd pas volwaardig is wanneer er ook kola bij te pas komt, waardoor ze de gemiddelde

vervolg op pag. 9

Demokratisering.....	9
Sociale Raad stuurt een open brief aan de Vlaamse regering, parlementsleden en rektoren. Een avant-première. Voor u. Van ons, Zomaar.	
Vrouwenunief.....	4
In een wereld waarin seksisme nog steeds hoogtij viert, is de KU Leuven een zeldzaam toevluchtsoord voor duizenden vrouwen die hun leven aan de wetenschap willen wijden. Min of meer. Misschien. Eventueel.	
Anticlox.....	7
In een wereldwinkel van de politieke macht kan je alles vinden van bieftukken tot salons. Als het maar kleinschalig, alternatief en ongebonden is. Bert.	
Visitatie Elektronika.....	3
Professor Verstegen.....	3
Milieu en Democratizing.....	5
Depardon.....	6
Begroting Rvs.....	10

Animo

COMPUTERS

Tiensteceweg, 97
3010 Leuven
Tel : 016.35.08.44
Fax : 016.35.08.60

Verdelers:

Personal Computers Omega
Printers : Panasonic, Hewlett Packard,
OKI, Kyocera, Lexmark
Scanner, Mouse : ARTEC
Fax / Modem kaart, Backuppeenheden,
Disketten, CD-ROM, Inktlinten, ...

vervolg op pag. 7

Dekaan Rechten over student en recht Generatie na generatie

Vrijdag aanstaande vindt in het college De Valk een studiedag plaats. Hoofdtoma's zijn fouten in het eksamineren en de taken van de ombudsman. In de namiddag zal Raf Verstegen, dekaan van de fakulteit rechtsgeleerdheid, spreken over de rechtspositie van de student.

Volgens Verstegen is, naast de inspraak die studenten hebben in de verschillende commissies en de mogelijkheid om zich te verzetten tegen onregelmatige eksamtoestanden, een "goed georganiseerd onderwijs in goede omstandigheden de essentie van de rechten van de student".

"De student kan kiezen aan welke instelling hij wil studeren. Vele factoren spelen hierbij een rol maar het is aan hem om te beslissen of het criterium van de kwaliteit, al of niet doorweegt." Volgens de dekaan worden de rechten van de student erkend wanneer hij, op basis van een kwalitatieve keuze, in een welbepaalde instelling (geen) onderwijs wilt volgen. De factoren die deze keuze bepalen heeft de student echter niet altijd onder controle. Uit alle cijfers die de deelname aan het hoger onderwijs betreffen, blijkt immers dat de beslissing om al dan niet te studeren én de keuze van een studierichting in grote mate samenhangt met iemands socio-economische achtergrond. De student is dus blijkbaar niet zo vrij te kiezen; zelfs het al dan niet student-zijn is mede-afhankelijk van de sociale positie.

Ego-stelling

Een ander probleem is dat van de academische vrijheid. Een docent mag vrij kiezen welke onderwerpen hij wil behandelen maar hij is in zijn vrijheid beperkt wat de vorm betreft. "In principe klopt dit verschil. In concreto is het moeilijk om de grens te trekken tussen de inhoudelijke en de vormelijke vrijheid. Het is evenwel duidelijk dat de studenten in alle discussies inspraak moeten hebben. Naast de academische vrijheid en de inspraak van de studenten (de officiële categorieën) wordt er ook feitelijk op elkaar ingespeeld. Hier staan de grote principes niet meer voorop. De psychologie van de betrokkenen is beslissend om te weten of een oplossing er al of niet komt."

Verstegen meent ook dat de studenten al te vaak het misbruik van de academische vrijheid inroepen om hun standpunt te verdedigen. Enigszins moraliserend stelt hij: "Dit kan in sommige gevallen resultaat hebben maar meestal creëert het een totaal omgekeerd effect waarbij iedereen de 'ego-stelling' aanneemt."

Zwalpen

Er zijn echter een aantal kanalen voorhanden, waarlangs de studenten hun (on-)tevredenheid kunnen uiten. Verstegen: "De onderwijscommissies spelen in deze problematiek ook een belangrijke rol door middel van de collegiale beïnvloeding. De onderwijscommissie kan een aantal zaken in beweging brengen, die vooraf tussen de student en de docent niet mogelijk waren. Wanneer de docent koppig blijft, dan moet ik toegeven, dat er nog weinig mogelijkheden beschikbaar zijn. De leeropdracht niet meer verlenen is de extreemste maatregel. Die werd nog nooit effectief toegepast. Wel realiseerde men soms een herschikking van een opdracht, zonder dat de betrokkenen dit als een ingreep ervaart. Dit is in de praktijk de laatste uitweg."

Verstegen had het verder ook over de verschillende commissies waarin de studenten, door middel van een delegatie vertegenwoordigd zijn. Kan een studentdelegatie, die zich op zo'n commissie steeds in een structurele minderheidspositie bevindt, de rechten van de student op een behoorlijke wijze verdedigen? De dekaan is ervan overtuigd dat de inspraak van de studenten niet vereist dat zij een meerderheidsparticipatie hebben. "Het is vanuit een eerste democratische re-

fleks evident om te zeggen dat de studenten beslissingsmacht moeten hebben. Maar dit is een verkeerde toepassing van het principe van de democratische meerderheid. Het onderwijs wordt gedragen door diegenen die er blijven, generatie na generatie, verantwoordelijk voor zijn. Zij moeten steeds achter de genomen beslissing kunnen staan. Het zou de verkeerde weg opgaan als men dat van toevallige meerderheden, zoals bijvoorbeeld studenten, die er ieder

jaar opnieuw een verschillende mening op kunnen nahouden, zou laten afhangen. De kwaliteit van het onderwijs zou heel vlug zwalpen." Een wel erg uitgesproken behoudsgezinde visie, als u het ons vraagt. Reële studentenspraak wordt immers zeer moeilijk, als je weet dat zeer vaak en *in bloc* gestemd wordt door de academische fracties. Een structurele minderheidspositie op een raad houdt dan meteen ook in dat steeds de optie van die fracties doorweegt.

Kansloos

Tot slot nog iets over de eksamens. Volgens Verstegen kan de student tijdens een eksamen niet in een gelijke positie komen te staan met de docent, wat gezien de aard van eksamens

natuurlijk moeilijk te betwisten valt. Daarbij gaat hij echter nogmaals volledig uit van de huidige situatie: "De ongelijke positie is inherent aan ons systeem van eksamineren." In hoeverre ons huidige systeem een weldaad voor het onderwijs is, wordt niet in vraag gesteld. De dekaan is evenwel van oordeel dat de student voldoende mogelijkheden heeft om zich te verzetten tegen een onregelmatigheid tijdens het eksamineren. "Er is in de eerste plaats de ombudsman die daadwerkelijk bemiddelend kan optreden. Bij een betwisting functioneert hij meestal als de eerste gesprekspartner. De ombudsman is ook op de deliberatie aanwezig. Uiteraard is de ombudsman geen advocaat van de student." Hier rijst een probleem in het geval dat de ombudsman zich niet kan verzoenen met de aangehaalde argumenten van de student. Verstegen vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn om zich te verzetten, wanneer de ombudsman tekort zou schieten. "De student kan door de voorzitter van de eksamencommissie en door de voltallige eksamencommissie gehoord worden. Verder kan hij zich ook wenden tot de Voorzitter

van de Studentenaangelegenheden. Daarna kan men naar de rechtbank, waaronder de Raad van State stappen."

Volgens Verstegen is de student die een mondeling eksamen aflegt, en zich onheus behandeld acht, echter wel kansloos wanneer hij beroep aantekent. "Hoe kan de student antonen wat er verkeerd is gelopen? De student die een schriftelijk eksamen aflegt, zit in een veel gunstiger positie. Hij kan naderhand, en desnoeds samen met een deskundige aangesteld door de Raad van State, zijn eksamen gaan inkijken. Die student heeft een vaste basis."

Raf Verstegen besluit dat de studenten, zeker wat betreft de mogelijkheden tot beroep, zijn rechten kan laten gelden. Maar zelfs als de student voort bij stuk houdt, zal hij in vele gevallen niet opgewassen zijn tegen de docent, die in de regel door zijn fakulteit of een deel ervan gesteund zal worden en over massa's meer economisch en symbolisch kapitaal beschikt.

Laurent Coppens

Visitatie bij Elektronika Nood aan systematische kwaliteitszorg

Net zoals bij de studierichting Aard- en Delfstofkunde heeft verleden jaar ook een internationale visitatiecommissie de opleidingen tot ingenieur Elektronika in verschillende landen bezocht. In Leuven werden zo de burgerlijk werktuigkundig-elektrotechnisch ingenieurs richting elektrotechniek (optie energie en optie elektronika) onder de loep genomen. En net als bij hun collega's-geologen was de voornaamste klacht van de commissie het bijna niet bestaan van systematische onderwijskwaliteitsbeoordeling en -bewaking.

De doelstelling van de visitatie bij Elektronika wijkt in dit opzicht af van deze van een gewone visitatie zoals bij Geologie. De bedoeling was niet enkel de externe kwaliteitszorg, maar men wou komen tot een 'akkreditatie' van de opleidingsingenieur Elektronika in Europa. Akkreditatie is het regelmatig onderzoeken of de afstudeerenden uit een opleiding wel degelijk de titel verdienen die ze krijgen. Een 'akkreditatie' bestaat al jaren in de Verenigde Staten. De waarde van een diploma wordt er niet enkel bepaald door de titel die erop staat, maar ook door de waardering die gehecht wordt aan de instelling waaraan het diploma behaald is.

Deze poging om te komen tot een vergelijkend oordeel van de diploma's van verschillende instellingen moet men zien in het kader van de plannen van de Europese Gemeenschap om alle ingenieursdiploma's als gelijkwaardig te verklaren, zolang ze maar minstens vier jaar opleiding vragen. Deze mogelijke gelijkstelling van in België bijvoorbeeld de opleidingen industrieel ingenieur, handelsingenieur, ingenieur in de biochemie en burgerlijk ingenieur stuut op veel protest van de betrokken instellingen en hun studenten, die er een miskenning in zien van de eigenheid van hun diploma's. Vele Europese topinstellingen claimen namelijk de (hoge) Amerikaanse titel van 'Master of Engineering' voor hun ingenieursstudenten, die te onderscheiden is van de (lager gewaardeerde) titel van 'Bachelor of Science in Engineering'.

Het initiatief voor de visitatie kwam van de VSNU, de vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten. De voorzitter van de visitatiecommissie was een afgevaardigde van de Nederlandse werkgeversorganisatie, directeur van de Philips onderzoekslaboratoria in Eindhoven. De ondervoorzitter was een afgevaardigde van de Nederlandse ingenieursvereniging, de eks-voorzitter van de Nederlandse KEMA-organisatie. Voor de rest maakte van de visitatiecommissie één professor deel uit van elke universiteit die gevisiteerd werd. Om objectiviteit te waarborgen was de regel dat professoren niet deelnamen aan de bezoeken van de universiteiten in hun eigen land. Voor Leuven zetel-

de professor Sansen in de commissie, en voor Gent was dit professor van Cauwenbergh.

In de visitatie werden tien instellingen uit de landen Zweden, België (Leuven en Gent), Duitsland, Groot-Brittannië, Zwitserland en Nederland onderling vergeleken. De Engelse instellingen haakten uiteindelijk af, omdat ze vreesden met hun driejarige opleiding slechts bekaaid uit de vergelijking te komen. Leuven werd in januari bezocht. Het algemene oordeel van de commissie was dat het departement Elektronika technisch excellent gevormde afstudeerenden afleverde die een brede basis hebben. Met deze (best wel flatterende) beoordeling komt Leuven als een van de topopleidingen in West-Europa uit het vergelijkend onderzoek.

Dit betekent echter niet dat de commissie geen kritische opmerkingen had bij specifieke punten uit de opleiding. Zo oordeelde ze dat het programma kwa studiedruk erg zwaar is. Met wat verbazing echter neemt ze er kennis van dat de studenten in de opleiding dit als een gegeven beschouwen: "It's all in the game". Een ander punt in de opleiding vond de visitatiecommissie de zeer geringe ruimte die er in de opleiding voorzien is voor door de studenten vrij te kiezen keuzevakken: slechts één of twee, en dan nog enkel in het laatste jaar.

Testen

Een andere kritiek op het laatste jaar was dat de fakulteit slechts 360 uur inrekent als studiedruk voor de tesis, terwijl iedereen, professoren inbegrepen, openlijk toegeeft dat de werkelijke tijd die de student hieraan besteedt gemakkelijk het dubbele of driedubbele bedraagt. De commissie vindt dat soms zelfs de studenten ertegen beschermd moeten worden om niet te veel tijd in hun tesis te steken, ten koste van de andere vakken van het laatste jaar. Een groot punt van verbazing was tenslotte dat het departement de studenten vaak dwingt om naar de les te komen door bepaalde informatie enkel in de les te geven en niet in de cursus te zetten. De commissie vindt dit categoriek "onangepast".

Interessant is ook het standpunt van de commissie over het Leuvense eksamenstelsel, dat als enige universiteit in de visitatie geen vorm van semesterele eksamens kent. Volgens de commissie is het van belang om niet te vaak en niet over te kleine stukken stof eksamens te moeten afleggen. Deze twee elementen bieden immers mogelijkheden om de studenten constant aan het werk te houden, waardoor de student de tijd verliest om grotere delen van de kennis te integreren. Enkel in het eerste en eventueel het tweede jaar, zo besluit de commissie, kan het nuttig zijn om de werkzaamheid van de studenten expliciet te stimuleren door kleinere testen, maar in de latere jaren dienen eksamens over grote stukken stof gehouden te worden. Dit duidelijke pleidooi tegen continue eksamen en voor het Leuvense jaarsysteem kan pas echt naar zijn waarde geschat worden als men zich realiseert dat alle leden van de commissie die Leuven bezochten in hun eigen instellingen wel een (min of meer ver doorgedreven) semestereksamenstelsel kennen.

Miek Dekeyser

(foto Rudy Deroo)

Unief is vrouwonvriendelijk Nul in Pol & Sok en HIW

De laatste jaren neemt het aantal vrouwelijke universiteitsstudenten alsnook toe. Deze positieve evolutie van een lange en verbeten emancipatiestrijd zet zich nochtans niet door in de hogere regionen van de unief. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen op zowat alle nivo's van het universitaire arbeidscircuit en het beleid ondervetegenwoordigd zijn.

In het kader van haar licentieverhandeling sociologie onderzoekt Annelies Laeremans de "arbeidspositie en de vertegenwoordiging in bestuurs- en adviesorganen van het vrouwelijk Akademisch en Wetenschappelijk personeel (AP en WP) in de faculteiten van Humane Wetenschappen aan de Katholieke Universiteit Leuven". Dat dergelijk onderzoek dringend nodig was, bewijzen de moeilijkheden die Laeremans ondervond om cijfermateriaal te bemachtigen. Bij de officiële instanties zijn die immers niet of nauwelijks bestaande. Cijfers zijn nochtans een eerste vereiste om inzicht te krijgen in de situatie en om een degelijk beleid ter verbetering van die situatie te kunnen voeren.

Er bestaan wel cijfers van de opdeling naar de graden in de universi-

taire structuur (AP — gewoon hoogleraar, hoogleraar, docent, ... —, WP, Technisch Personeel, ...) maar een indeling naar geslacht was vooralsnog niet voorhanden. (Het nieuwe onderwijsdecreet spreekt nu van AAP's, het assistierend akademisch personeel, en ZAP's, het zelfstandig akademisch personeel — dit is het vroegere AP en vast WP, de terminologie die in de besproken eindverhandeling nog gehanteerd werd.) Het verschil in categorieën is nochtans zeer belangrijk om te zien op welke nivo's precies vrouwen al dan niet relatief ondervetegenwoordigd zijn. Het is immers niet zo dat vrouwelijke personeelsleden op alle nivo's even slecht scoren op de universitaire arbeidsladder. Het is bijvoorbeeld frappant dat vrouwen nogal vaak korte-termijnprojecten toege-

Table: Gradenverdeling naar geslacht in de verschillende faculteiten van humane wetenschappen.

n.v.	H. I. N. W.		Godgeel.		L. & N.		E. T. E. N.		Kerk. R.		Rechtsg.		Sooc. N.		Psych.-Ped.		TOTAAL			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M		
GEN. HOOGLEERAR		21		22	2	18		17			3	10		16		16	1	16		
HOOGLEERAAR		7		4		6		2		20	1	5		3	1	7	1	5		
DOCENT		9		17		5		3		20	1	6		9	1	4	1	7		
DOCENT A.P.		9	9	19	7	16	1	12	50	40	2	12		16	4	14	4	14		
Totaal A.P.		0	46	9	61	9	45	4	38	50	80	8	32		44	7	41	7	41	
VAF OP RADER			11		9	9	9	3	2			3	9	8	7	10	5	6		
VAF OP RADER	V/O	100	16	36	22	44	24	77	43	50	20	69	55	36	31	30	23	53	34	
VAF BIJTER RADER			5		2	3	4	1								3	5	1	2	
VAF BIJTER RADER			21	55	6	11	19	16	17			24	10	52	18	57	23	34	16	
Totaal W.P.		100	54	91	39	91	55	96	62	50	20	92	68	100	56	93	59	93	59	
Totaal (N)		3	56	11	54	95	257	69	187	2	5	89	217	33	80	76	133	379	989	
missing								19											19	
TOTAAL								276											379	1008

wezen krijgen. Dit bemoeilijkt uiteraard in sterke mate de kansen om te kunnen dokteren. Een doctoraat is dan weer een essentiële voorwaarde om een universitaire carrière op te bouwen. Ook bijkomende diploma's, het aantal wetenschappelijke publicaties en het aantal dienstjaren spelen een rol bij een eventuele promotie of vaste benoeming.

Nochtans kan dit geen voldoende verklaring bieden voor het feit dat veel minder vrouwen dan mannen kansen maken op een vaste benoeming. Het blijkt immers dat, zelfs wanneer man en vrouw dezelfde kwalificaties bezitten, er toch vaak voorrang gegeven wordt aan mannen. Een van de meest klicheematige verklaringen die in de literatuur dan naar voren worden geschoven, is de gezinslast. Het is nu wel zo dat vrouwen hun gezin en huishouden ook zelf als remmende factoren ervaren, toch blijkt anderszits dat er meer gehuwde dan ongehuwde en meer vrouwen met kinderen dan vrouwen zonder kinderen vast benoemd of gepromoveerd zijn. In hoeverre het leeftijdsfeffect hier een rol in speelt, kon men vooralsnog niet achterhalen.

Bekleding

Toch kan men stellen dat de belangrijkste remmende faktor voor de achtergestelde positie van de vrouw aan de universiteit in die universiteit zelf dient gezocht te worden. Vrouwen zijn er meestal tewerkgesteld in onzekere korte-termijnprojecten of in posities die weinig promotiekansen in het vooruitzicht stellen. Mannen daar tegenover bekleden veeleer de comfortabele posities, die vaak ook een hoger prestige genieten. Vandaar dat er voornamelijk een ondervetegenwoordiging te vinden is bij vrouwen ouder dan 40 jaar. In Humane Wetenschappen, de groep die Annelies Laeremans onderzocht, blijkt de gemiddelde leeftijd van het Akademisch en Wetenschappelijk Personeel voor mannen 40,57 jaar te zijn en voor vrouwen 31,17.

Opvallend daarbij is ook dat het verschil niet zozeer te zoeken is in de leeftijds categorie 23-30 jaar, waar de participatie voor beide geslachten hoog ligt, maar wel in de 'ouderse' leeftijds categorieën. Bijna 2 op drie vrouwen werkzaam aan de unief, is jonger dan 31, terwijl het percentage van vrouwen boven de 40 terugloopt tot zo'n 5%. Bij mannen is er een veel meer gelijkmatige spreiding te onderkennen. De ongunstige vooruitzichten nopen vrouwen ertoe om vroeger de universiteit te verlaten.

Tijdelijk

Wat betreft de verdeling naar graad is er een duidelijke verticale segregatie merkbaar: hoe hoger men in de universitaire hiërarchie klimt, hoe minder vrouwen men er aantreft. Ook hier valt het op dat er een grote dichotomie bestaat tussen de verschillende leeftijds categorieën. Jonge mannen en vrouwen zijn op dezelfde manier verdeeld over de graden. Het verschil treedt andermaal op in de oudere leeftijds categorie. In de categorie 31-40 jaar is 9% van de vrouwen en 23% van de mannen docent. Als we nog

een categorie hoger gaan, valt de relatieve oververtegenwoordiging van vrouwen op bij de graad 'werkleiders/lektoren'. Op het hoogste echelon zijn de vrouwen bijna op één hand te tellen. In Sociale Wetenschappen en het Hoger Instituut voor de Wijsbegeerte is er zelfs geen enkel vrouwelijk AP-lid.

Het is dus vrij duidelijk dat vrouwen vooral de minder aantrekkelijke posities als WP-lid bekleden. Daar zijn vrouwen zelfs in de meerderheid. (zie tabel) Bovendien gaat het dan nog meestal om tijdelijk WP en veel minder om vastbenoemden. Dit duidt dan ook op een segregatie van de universitaire markt in twee segmenten. "Eenzijdig een primaire markt met de aantrekkelijke 'AP-jobs' en anderzijds een secundaire markt met minder aantrekkelijke jobs binnen het WP. Het valt immers op dat in alle faculteiten de overgrote meerderheid van de vrouwen in de tijdelijke jobs terug te vinden zijn."

Onderwijs

De situatie wordt zo mogelijk nog dramatischer wanneer we naar de analyse van de man/vrouw-verhouding in de bestuurs- en adviesorganen van de KU Leuven kijken. Op het hoogste nivo (Raad van Beheer, Akademische Raad, buro RvB en AR, Onderwijsraad, Onderzoeksraad) zijn er 8 vrouwen (9,3%) en 78 mannen (90,7%). Zelfs vergeleken met het aandeel vrouwen in het totaal van het personeel van Humane Wetenschappen (27%) is dit dus een serieuze ondervetegenwoordiging. Aan de top van de faculteiten en departementen (dekanen, academische sekretarissen en departements-

voorzitters) is er in de groep Humane Wetenschappen slechts één vrouwelijke academische sekretaris en slechts één departementsvoorzitter. Het kan nauwelijks een troost zijn dat er in de andere groepen (biomedische en eksakte wetenschappen) er helemaal geen vrouwen dergelijke functies bekleden. Als we verder af dalen in de hiërarchie merken we op dat er in de faculteitsraden slechts 9,5% vrouwen zeten.

Oog

Dit is, gezien de voorwaarden tot toetreding in die raad, niet zo verwonderlijk. Het AP, dat voor 94% uit mannen bestaat, wordt automatisch lid van de faculteitsraad. Erger is de ondervetegenwoordiging van vrouwelijk WP. Zij vertegenwoordigen slechts 4,5% van hun leden, voor de mannen is dat 7,6%. WP-leden worden verkozen en dus kan men stellen dat ofwel vrouwen zich minder vlug kandidaat stellen of minder snel verkozen worden door de mannen. Enkel op het laagste adviesorgaan, de Permanente Onderwijscommissie (POK), loopt het aantal vrouwen op tot 18,5%. Wat betreft het WP nemen vrouwen hier een relatief groter aandeel in dan het mannelijk WP. Misschien kan dit verklaard worden door het feit dat vrouwen, meer dan mannen, oog hebben voor het onderwijs en dat de POK minder prestigieus wordt geacht dan de andere advies- en beleidsorganen. En mannen willen wellicht ook gewoon meer macht.

Patrick Staudt

(foto Karen Depoetere)

COLISEUM

IJsschaatsbaan & Eventscenter

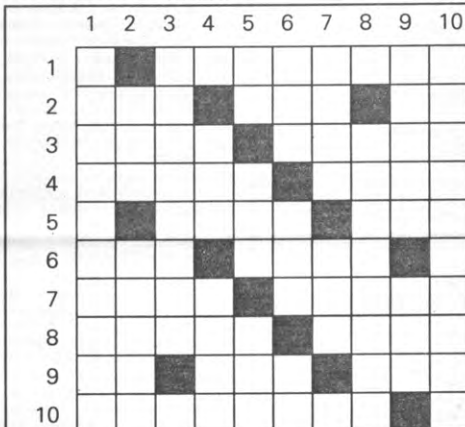
Ambachtszone Haasrode

Voor al uw organisaties, al dan niet op het ijs.

- Vergaderingen, etentjes, cantussen en grotere evenementen zoals TD's, beurzen, optredens, galabals.
- Ruimtes en zalen van 10 tot 5.000 personen.
- Grootkeuken ter beschikking.
- Zeer ruime parking.
- Persroom met alle faciliteiten (telefoon, fax, kopieerapparaat, computer, laserprinter).
- Overeenkomsten voor busvervoer mogelijk.
- Schaatsbeurten elke avond van 20 tot 21.30 uur.
- Dischaatsbeurten op vrijdagavond van 20 tot 23.30 uur en op zondagnamiddag van 15.30 tot 17.30 uur.

VoorInfo: bel de Ice-Phone: 016/40.11.31 of fax: 016/40.06.24

Referenties: Ekonomika-TD, LBK-TD, Ai-optredens, Motorday,...

Horizontaal — 1 Plaatsje in Attika 2 Berg op Kreta — Landenorganisatie — Zangnoot 3 Opgoo — Beseft 4 Zwitsers Nobelprijswinnaar geneeskunde — Geheel zwart dier 5 Vulkaan — Looft 6 Tijdmaat — Voldoende toebereid 7 Werpanker — Groep van experten 8 Intiem — Flegmatiek 9 Een edelgas — Doortocht — Kunstwerk 10 Teosofen uit de 2de-5de eeuw.

Vertikaal — 1 Vermogen dat deze week zwaar op de proef gesteld wordt 2 Pleeg — Stembussen 3 Met de handen de bloedsomloop bevorderen 4 Snel tuig — Pleister 5 Rutemium — Griezelig — Holle plaats 6 Blonde Venus — Zoogdier — Zangnoot 7 Betugel — Vaartuig 8 Wedstrijdenreeks 9 Geweldig sterk en knap jager — Nadrukkelijke belofte 10 Betalen.

'Mama licht niet meer' Vrouw gedetineerde klaagt wantoestanden in gevangenis aan

In het boek 'Mama licht niet meer' vertelt Anemie Haeck een stuk van haar leven en huwelijk met een gevangene. Het centrale thema in deze biografie is het lijden en de straf die het gezin van de gevangene te beurt valt. De erbarmelijke situatie in de gevangenis van Vorst en Sint-Gillis hebben daar alles mee te maken.

Het verhaal van Anemie Haeck begint in oktober 1981 met de aanhouding van haar vriend Marc. Buiten een sporadisch opduikend drankprobleem, verloopt het leven van Marc en Anemie tot dan toe vrij rimpelloos.

Anemie had Marc in weinig stimulerende omstandigheden leren kennen — in een gesloten psychiatrische inrichting. Bovendien had hij reeds een hold-up gepleegd en had hij tijdens zijn jeugd van het ene jeugdhuis naar het andere geworven. Toch wordt Anemie verliefd op hem. "Al wist ik die eerste dag al dat hij een strafblad had, toch was ik er van een andere manier zeker van dat hij menselijke kwaliteiten had", vertelt Anemie Haeck.

Het feit dat de directeur van de inrichting de nodige opmerkingen op hun relatie maakt, maakt het gefliert ekstra spannend. "Achter het priegel hadden we een toiletontdekt dat nooit gebruikt werd. Dat werd 'ons plekje' waar we onze toelucht zochten om te vrijen terwijl z'n moeder buiten voor de deur de wacht opstak." Van 1973 tot 1981 verloopt het samenleven tussen Marc en Anemie voorbeeldig. Ze krijgen samen een kind, Aurelie.

De dag dat Marc wordt aange-

houden verandert het leven van het gezin. Door het machtsvertoon dat de politie aan de dag legt, kunnen de burens de aanhouding helemaal meebeleven. Zij negeren het gezin volkomen, buiten een zeldzame scheldpartij aan het adres van de kinderen. Bovendien is er niemand die de moeite neemt om de ware toedracht van de aanhouding aan Anemie uit te doen. Later wordt Marc beschuldigd van moord. Hij pleit onschuldig, van het hele voorval herinnert hij zich niks. Twee reeds voor dezelfde moord veroordeelde mannen verklaren hem niet te kennen. Wanneer hij toch veroordeeld wordt, pleegt Marc tenslotte zelfmoord.

Tijdens de aanhouding wordt Anemie wel de toestemming voor een huiszoeking gevraagd, ze komt echter nauwelijks te weten waarom haar man geboeid binnen gevoerd wordt. Hier beschrijft Anemie de gevangenisproblematiek in een breder kader. In de gevangenis van Vorst wordt geen bijstand aan de ontreedde gezinsleden verleend. Vaak moet er lang gewacht worden vooraleer men een gevangene achterpleksglas kan zien. Af en toe blijkt het lange wachten nutteloos. De gevangene is dan bijvoorbeeld voor een ondervraging naar

(foto Rudy Deroo)

het justitiepaleis gevoerd zonder dat bezoekers hiervan vooraf op de hoogte worden gebracht.

De voornamelijk vrouwelijke bezoekers in de mannengevangenis van Vorst krijgen bovendien regelmatig een opmerking over hun kleding. Wanneer een van de bezoekers een mini-jurk draagt, krijgt zij te horen: "Zou je je niet nog een beetje korter kleden?" Deze opmerking van een van de bewakers maakt een aantal vrouwen tijdens een van hun bezoeken zo kwaad dat er actie ondernomen wordt. Het volgende bezoek zijn alle vrouwen ekstra kort en hip gekleed. "De bewakers verrichten hun taken in een nukkie stilzwijgen gehuld, maar hun steekjes bliken verrieden hun diepste bedenkingen. Wij vrouwen triomfeerden", aldus Haeck.

Een andere vrij typerende anekdote heeft het over de gevangenisparle-

foon waardoor het contact tussen bezoeker en gevangene verloopt. "In de wachtzaal had een vrouw me gewaarschuwd niet te dicht bij de vieze parlofoon te komen. Zij had daardoor een schimmel gekregen in haar mond. Haar tong was zwart uitgeslagen. Het leek of de tank in mijn kieren kroop. Ik besloot in 't vervolg reukwater mee te brengen om me na het bezoek te besprenkelen."

Toiletpapier

Ergoer nog is de behandeling van de gevangenen zelf, volgens de getuigenis van Anemie Haeck. Regelmatig worden gevangenen in Vorst en Sint-Gillis mishandeld door bewakers. Racistische opmerkingen zijn schering en inslag. Anemie noteerde de volgende uitspraak van een van de bewakers: "On devrait les mettre tous contre le mur et tac tac tac".

Slaapmedikatie wordt niet meer verleend na half acht 's avonds. Het gevolg is dat het gros van de gevangenen 'preventie' reeds deze medikatie vraagt en dus langzaam maar zeker hieraan verslaafd geraakt. Ook de hygiënische toestand in een aantal cellen is ronduit erbarmelijk. Het krioelt er van de kokkerlakken: in de douches, in de kleren van de gevangenen, of ten zelfe per ongeluk in de koffie. Er is in de meeste cellen geen stromend water. Wanneer meerdere gevangenen in een cel verblijven, blijft de hoeveelheid water gewoon dezelfde. Verder is er in de meeste cellen een emmer voor het scheerwater, het afwaswater en de urine. Deze emmer wordt eenmaal per dag opgehaald met dezelfde kar waarmee vervolgens het eten verdeeld wordt.

Voor wie geen extra eten in de kantine in de gevangenis van Vorst kan kopen, ziet het leven er niet bepaald rooskleurig uit. Het ontbijt bestaat meestal uit droog brood en koffie. Islamitische gevangenen krijgen bovendien geen voedsel dat overeenstemt met hun geloof. Een aanvraag hiertoe geeft systematisch pestering. Het blikvoedsel en andere etenswaren met een bedenkelijke versheidsdatum verbeteren niet bepaald de toch al slechte fysieke toestand van de gevangenen. "Bij een rel in de keuken urineerde een gevangene in de soep. De bewakers hadden er veel plezier in. De soep werd zo opgediend."

Niet alleen behoorlijk eten wordt als een voorrecht beschouwd, ook medische bijstand is niet vanzelfsprekend. Anemie Haeck vertelt het verhaal van 'MF' die met een stuk blikopener in zijn maag rondloopt als gevolg van een mislukte zelfmoordpoging. MF wil absoluut niet op de medische afdeling van Sint-Gillis geoperereerd worden, omdat hij vreest de operatie daar niet te overleven. Een terecht verres volgens de hoofdchirurg van het medisch centrum van Sint-Gillis: de bewakers controleren de ganse operatiezaal zodat van sterilitieit in de operatiekamer geen sprake is.

De gekte manier om op een crisis van een gevangene te reageren, is een afranseling gevolgd door een opsluiting in het 'cachot'. Een man die hoort dat zijn dochtertje van vijf overleden is, krijgt als reactie op zijn crisis een

deftig pak slaag en 'cachot'. Haeck beschrijft het 'cachot' als een cel zonder ramen, zonder verwarming, zonder bed en zonder dekens. "Het enige meubilair: een stuk metselwerk met houten plank met een opening; dat is het toilet. Soms krijg je bezoek van ratten die langs de WC-opening naar boven kruipen. (...) Hier blijft de gedetineerde naakt, of in het beste geval met een paar vieze kledingstukken. (...) Eten wordt je toegesmeerd in een plastic kom. Je bent verplicht met je vingers te eten; geen bestek, geen water, geen toiletpapier."

Als reactie op de mistoestanden in de gevangenis stapte Anemie Haeck samen met Maggy, een vrouw van een medegevangene van Marc, naar een vrije radio. Zij moogen er vrijwel dadelijk een programma voor gevangenen en hun familieleden presenteren. 'Persévérance Victoire' is geboren. Op zondagavond worden vanaf dan, naast de onmisbare groetjesbrieven, de mistoestanden in de gevangenis van Vorst en Sint-Gillis aangeklaagd. Later wordt Anemie Haeck, onder de schuilnaam Ann Bollé, voorzitter van het 'Komitee ter Verbetering van de Levensomstandigheden van Gevangenen'.

Middeleeuwen

Als laatste manier om te reageren tegen de mistoestanden in de gevangenis schreef Anemie Haeck het boek 'Mama licht niet meer'. Zij noemt het zelf in eerste instantie een vorm van therapie. Het therapeutische aspect is inderdaad duidelijk aanwezig in het boek. Naast een beschrijving van de gevangenisomstandigheden, komen de emoties en de perikelen met de kinderen, de omgeving en met Marc aan bod. De strijd — ook op financieel vlak — om 'gewoon' verder te leven en het falen hierin wordt uitvoerig beschreven. Verder is er behoorlijk wat plaats besteed aan de briefwisseling tussen Anemie en Marc.

Het boek is op zijn minst aangrijpend te noemen. Het is duizelingwekkend dat deze 'middeleeuwse toestanden' in de jaren tachtig voorkomen. Tijdens een perskonferentie verklaart Haeck bovendien dat de situatie in Vorst en Sint-Gillis nauwelijks veranderd is. Wilfried Meyvis, koördinator bij de Vlaamse Federatie voor Forensisch Welzijnswerk, stelt tijdens dezelfde perskonferentie dat er op dit ogenblik 563 bewaarders tekort zijn in België. Er is nieuw meubilair, maar er is nog steeds geen stromend water over een toilet in de cellen. De cellen zijn overvolvoekt en het druggebruik binnen de gevangenis is fors toegenomen. Het klimaat in de gevangenis is, mede door het grote tekort aan bewaarders, slecht en de infrastructuur is verouderd. Een verbandend artikel boek dus dat zeker beantwoordt aan het opzet van de uitgeverij. Epo wil namelijk via een getuigenisroman een maatschappelijk probleem aankaarten om zo persoonlijk ervaringen ook maatschappelijk relevant te maken. Dat dit na zulke 'ervaringen' een enorme opgave is, willen we best geloven.

Ria Vandermaesen
Anemie Haeck, *Mama licht niet meer*,
Epo, 151 pagina's, 5,98 frank.

Milieuzorg en democratisering

Hoe lang nog die plastieken bakjes?

Met de aandacht van Milieuraad voor de milieuproblematiek in Alma is een precedent geschapen. Het was tot voor kort immers niet zo evident om andere criteria dan zuiver sociale bij het Alma-beleid te betrekken.

Sociale Raad (Sora) hamert vanuit haar streven naar de democratisering van het onderwijs — terecht — al jaar en dag op lage maaltijdprijzen om de financiële drempel tot het universitair onderwijs te beperken. Binnen Sora zijn er dan ook een aantal mensen bevestigd dat de aandacht voor de milieuproblematiek wel eens ten koste van de lage maaltijdprijzen zou kunnen gaan: de democratisering van het onderwijs en de milieuzorg als tegenstelde belangen.

Deze vrees is echter ongegrond, zeker wanneer het effect van een milieuvriendelijk beleid op langere termijn bekeken wordt. De laagste sociale klassen zijn sowieso altijd de eerste slachtoffers van de kwalijke milieugevolgen van onze wegwerpmatenschap. Zij worden immers het eerst gekonfronteerd met onzuivere lucht en water en vervuilde bodems omdat ze gewoonweg niet de financiële middelen hebben om er zich aan te onttrekken. Zij leven in de verkrotte stadsbuurten en kunnen zich geen huur in Spa of Oostende veroorloven. De mensen die er socio-economisch het slechtst voorstaan hebben dan ook het meest baat bij een beter milieubeleid.

De nadelige gevolgen van de milieuverloeding op de gezondheid en de algehele ontwikkeling komen ongetwijfeld de democratisering van het onderwijs niet ten goede. Maar ook de druk van onze massaconsumptie — het moeten consumeren om erbij te horen — kan je moeilijk democratiserend noemen.

Een ander algemeen verspreid misverstand is de opvatting dat respect

der brogtingstechnisch misschien inderdaad goedkoper zijn dan hun poreisen tegenhangers, maar dit heeft dan ook alles te maken met het feit dat de milieukosten van die eerste niet in rekening worden gebracht. De milieukost van het kankerwerkende bezenken (komt vrij) bij de verbranding van polystyreen), van het katalysatorafval, van de overige afvalproblemen of van de uitputting van de fossiele brandstoffsreserves (de grondstof) worden immers niet in rekening gebracht. Die effecten worden wel afgewenteld op de overheid, dus op ons allemaal en ook op diegene die milieubewuster leven — niet direkt de beste stimulans om het anders te proberen. De laatste tijd moet ook de Derde Wereld steeds vaker voor het gelag betalen. Afrika wordt stilaan gedegradeerd tot chemisch stort voor het Westen. Afrika wordt stilaan gedegradeerd tot chemisch stort voor het Westen. Een directeur van de Wereldbank weet dit zelfs te verdedigen met het argument dat die landen — relatief bekeken — toch ondervervald zijn...

De milieudiskussie binnen Alma om een ideale bewustmaker worden om van onze wegwerpmatenteit af te geraken. Hierdoor reiken de acties heel wat verder dan we vermoeden en kunnen ze ook een groene uitstraling hebben op heel wat andere gebieden van ons consumptiedrag. Dat Alma enkel maaltijden hoeft aan te bieden en zich van die sensibilisering niet hoeft aan te trekken, houdt geen steek. Alma behoort tot de sociale sektor, krijgt honderd miljoen subsidies per jaar en heeft de democratisering van het onderwijs in haar statuten ingeschreven. En om tot die democratisering te komen is de zorg voor ons leefmilieu onontbeerlijk — ook een groene visie op de democratisering van het onderwijs vormt een gesloten kringloop.

Pieter Vandekerckhove

Retrospektieve Depardon in 't Stuc

Fiktie van een zeer direkte soort

Dokumentaires worden nog steeds met schooltelevisiekonnotaties beladen — alsof elke doku je terug in een schoolbank propt. Depardon, Frans fotograaf-regisseur, relativeert echter zijn positie als objectief waarnemend 'kamera-oog'. Volgens hem is elke vorm van cinema, zelfs de documentaire, fiktie.

Fiktie betekent dan dat een documentaire nooit representatief-exemplarisch kan werken. De impact van een kamera op de realiteit valt te vergelijken met de invloed van water op een spons. De kamera vergroot de dingen namelijk uit. Vervolgens kan men ze dan naar eigen goedkeuren 'uitwringen' en 'opdrinken'. Dokumentaires kunnen in een dergelijke visie niets anders pretenderen dan een aaneenschakeling van momentopnames te brengen. Depardon gebruikt deze stelregel om zijn documentaires te richten. Bewust van zijn desoriënterend effect als kamera-objectief, wil hij niets anders dan deze inmenging zo geïntegreerd mogelijk doen verlopen. Om dit te bereiken neemt hij geen afstand van zijn kamera maar onderzoekt de werkelijkheid rechtstreeks door zijn toestel. Hij gaat ook kwasi onvoorbereid op zijn onderwerp af. De aanwezigheid van de regisseur in de film — hij spreekt bijvoorbeeld de mensen aan over de kamera heen of hij neemt vanachter zijn oog een kopje koffie aan — wordt dan zo voelbaar in de film dat de toeschouwer er onbewust rekening mee houdt.

Belachelijk

Om de kijker duidelijk te laten voelen dat het voor hem om momentopnames gaat, hanteert Depardon de voor hem zo typerende 'plan-sequen-ces'. Dit is een opname waarbij de kamera niet stopt om een ander standpunt in te nemen omwille van esthetische of technische redenen. Op die manier biedt de regisseur zijn onderwerp de vrije hand om zelf de scène te maken. Het krijgt de nodige ademruimte om zich zelf aan te passen aan de kamera, of zoals Depardon het verwoordt: "Ik geloof dat ik vaak een beetje naïef ben. Ik stop de kamera niet en wacht tot ik alles gezien heb. Je ziet dat de dingen langzaam een vorm aannemen en dat ze zich op het laatst vanzelf laten zien. Op dat moment wordt het een komische scène, dat is de grote komedie. Iedereen is een beetje belachelijk, ik ook."

Deze stellingname is determinerend voor zijn beeldstetiek. Kadrage, kamerastandpunten, belichting enzovoort worden alle door het onderwerp bepaald. Nuttelose esthetisering, waardoor de inhoud naar de achtergrond wordt verschoven, komen bij deze werkwijze dan ook niet voor.

Depardon sluit met deze optie vrij dicht aan bij de 'Direct Cinema' met regisseurs als Leacock, Pennebaker en Maysles. De vernieuwing die zij doorvoerden in documentaires, bestond erin dat ze de beheersing over de opname situatie volledig lieten varen. Maar meer dan Depardon filmde zij met een vooropgezet idee, waar de Franse 'chasseur d'images' enkel via de kamera de realiteit bekijkt. Dit is, zoals reeds gezegd, vooral voelbaar door zijn aanwezigheid in zijn werk.

Totalitar

Een van zijn films die in 't Stuc worden gedraaid, is 'San Clemente'. Dit werk gaat over een psychiatrische instelling op een eilandje bij Venetië. Het werd in de jaren '70 gerealiseerd, toen het totalitaire van veel van deze ziekenhuizen werd geheeld. Depardon had, voordat hij aan deze film begon, een boek samengesteld met foto's die hij van kronisch zieke patiënten had gemaakt. Het gaat Depardon niet zozeer om de politieke geladenheid van het onderwerp als wel om de situatie van gezesteszieken die met elkaar in een gemeenschap leven. De documentaire werd een onderzoekende tocht doorheen het ziekenhuis waarin de toeschouwer de comfortabele positie inneemt die de regisseur hem aanbiedt, namelijk die van zijn eigen nieuwsgierige oog. Bepaalde patiënten worden beurtelings en in lang uitgestreken sekwenties gevolgd. Langzaam wordt de regisseur, en met hem dus ook de kijker, binnengeloodt in een milieu waarin eenzaamheid toch in een bepaalde, vrij harmonieuze samenlevingsvorm gegoten is. Een beetje zoals de verkilde zwart-witte beelden met veel verzachtende grijs tinten zijn vermengd.

An Van Dienderen

Wegens groot succes valt volgende 'Films op Maandag' een ekstra voorstelling te beurt in 't Stuc:

DER HANDLER DER VIER JAHRESZEITEN (FASSBINDER)
maandag 16 november
voorzien vertoning 21.00 u; ekstra vertoning 23.00 u

DE SPIEGEL (TARKOVSKIJ)
maandag 23 november
voorzien vertoning 21.00 u; ekstra vertoning 23.00 u

Westfluten kust m'n kluten. Naar aloude traditie heeft het KVHV ook dit jaar het Leuvens studentenzangfeest georganiseerd. Ook deze keer was het eigenlijk niet veel meer dan een heleboel verbaal geweld tussen de Limburgse gilde en de Westvlaamse gilde. De kantor kon dan ook slechts door vele malen "silentium godverdomme" door de mikrofoon te roepen een voldoende lange stilte verkrijgen om het volgende lied aan te kondigen. Maar ambiance was er wel. Veel ambiance. En bier. Veel bier. In de zaal zelf mocht weliswaar niet gedronken worden, maar daar hadden de meeste aanwezigen zich op voorbereid. Reeds voor het feest begon hadden ze zich stevig vol gegoten.

Wat dit jaar speciaal was, was het optreden van Petra. Waren er zo'n 450 man binnen toen zij begon, tegen haar derde nummer stonden zo'n driehonderd daarvan terug buiten. Ook opvallend dit jaar was het relatief grote aantal meisjes. Ongetwijfeld is de ambiance door hun aanwezigheid enorm verhoogd.

Het biergebruik leek dit jaar wel bijzonder hoog. Daar zit Petra overigens ook voor een stuk tussen, want toen ze in de pauze buiten kwam, kreeg ze een bierdouche over zich heen. Trouwens, van een tekort aan bier was niet bepaald sprake: als we er even bij stilstaan dat alle kots voor de deur van de aula in een vorig bestaan bier was, dan kunnen we wel weer een jaartje zonder.

(foto Karel De Weerd)

Altijd geel in De Blauwe Kater

Pretfolk met een boodschap

Na de bluesoptredens van Honeyboy Edwards en Terry Garland haalt de vzw Wah-Wah op dinsdag 10 november de Engelse folkrockband The Whisky Priests, vaak genoemd als opvolgers van The Pogues, naar Leuven. In het voorprogramma speelt de Leuvense groep Jaune Toujours.

The Whisky Priests komen uit County Durham in het noordoosten van Engeland. Deze koolmijnregio heeft een verouderde industrie en de bevolking krijgt er al tientallen jaren harde klappen. The Priests moesten dan ook niet ver zoeken voor inspiratie. De teksten van zanger-gitarist Gary Miller, die geschreven zijn in het lokale dialect, handelen over de plaatselijke bevolking en haar problemen: alleenstaande moeders, gepensioneerd mijnwerkers zonder uitkering, stakingen en lockouts. Daarnaast komen ook universele onderwerpen zoals solidariteit, oorlog, liefde en hoop aan bod. Ondanks hun vaak zwaarmoedige teksten klinkt de muziek van de Priests echter opgewekt.

De groep bestaat uit de voornoemde Gary Miller, diens tweelingbroer Glenn

Miller (akkordeon en zang), Mick Tyas (basgitaar en zang), Kevin Wilson (mandoline, bouzouki en zang) en Tom McNally (drums). Totnogtoe brachten zij drie cd's uit: het alomtegenwoordig debuut 'Nee Gud Luch' uit '89, 'The First Few Drops', een verzameling eerder uitgebrachte singles en mak-singles, en tenslotte het met weerbarstige arbeidersfolk gevulde 'Timeless Street' van dit jaar. Op die laatste cd zijn The Whisky Priests bovendien een stuk volwassener geworden. Het songschrijverschap van Gary Miller bereikt soms het nivo van de meesters van het genre zoals Richard Thompson en Billy Bragg. Zo bevat het nummer 'Perfect Time' bijvoorbeeld het volgende fragment: "Together they were in perfect time, but only time would tell if a perfect tale like the ones

in fairytales and dreams would be told in perfect time".

The Whisky Priests bouwden zich in de voetsporen van The Pogues, The Levellers en The Cropdusters een stevige live-reputatie op. Hun optredens zijn dan ook befaamd om hun ambiance. Er zou op 10 november dus wel eens stevig gedanst, gesprongen, gehuppeld en gepogood kunnen worden.

Voorprogramma Jaune Toujours speelt een energieke set, bestaande uit eigen, Nederlandstalige nummers. De groep bestaat uit Piet Maris (zang, gitaar en akkordeon), Koen Peters (gitaar en zang), Sam Versweyvel (bas, trompet en zang) en 'professor' Jaak Thielen (drums). Als Germania-band namen ze 2 jaar geleden reeds aan het Interfakultair Songfestival deel. Op dat festival kaapte de band, die toen nog Le Mystère des Voix Vulgaires heette, de studentenprijs weg. Dit resulteerde in een optreden op Bloedseriesus. Er werd ook nog opgetreden onder de namen C'est Moi en Anno Zero. Net als de naam veranderde ook de muziek: covers hebben plaatsgemaakt voor stevige eigen nummers met uitstekende teksten. Hun muziek staat onder invloed van groepen als Les Négresses Vertes, Mano Negra en The Pogues.

Peter Van Rompaey
Wim Styneen

The Whisky Priests en Jaune Toujours treden dinsdag 10 november vanaf 20.30 op in De Blauwe Kater.

Ook op

U zitten

we

te wachten

Een maand zijn we nu aan het werk en nog steeds blijkt dat we best wel wat mensen kunnen gebruiken om onze rangen te versterken.

Tekstschrijvers vooral, en een DTP'er (iemand die iets kent van computers, weet je wel?).

't Is maar dat je achteraf niet komt zeggen dat je het niet wist.

Kom eens langs en breng een fles porto mee, daar zijn we dol op.

Het Anciaux-manifest: 'De vergeten vernieuwing' Hij leerde zijn volk lezen

Op een ogenblik dat de Volksunie haar laatste restje geloofwaardigheid kwijtraakte in haar ijver om de derde fase van de staatsvorming te realiseren, stelde Bert Anciaux zich kandidaat voor het voorzitterschap van die partij. Als het aan hem ligt is dit een keerpunt in de VU-geschiedenis. Maar ligt het aan hem?

Bert Anciaux werd geboren in 1959 en in zijn boekje 'De vergeten vernieuwing' wijdt hij dan ook heel wat aandacht aan 'zijn' generatie. "Paul Goossens' zou licht het "is voor mij een journalist en niet een student-leider, en mei '68, Marcuse, Angela Davis, Berkeley en Nanterre zijn een deel van de hedendaagse geschiedenis die ik op school nooit heb gekregen." Het oordeel van de VU-voorzitter over de mei '68-beweging is niet mals: hoewel hij wijst op de grote sociale verworpenheden die er gedeeltelijk uit voortproten, stelt hij dat de revolutionairen van weleer intussen verleid zijn door mooie postjes en mandaten. Kortom, de hele sociale beweging van eind jaren zestig is netjes ingekapseld door het zo verzuilde kapitalistische systeem.

Pilaren

Anciaux zet zich met klem af tegen de "eeuwenoude fabel van de generatiekloof", maar rekent zichzelf expliciet tot de generatie van na de jaren zestig. Dit betekent volgens hem géén individualistische, cynische jeugd, maar een jeugd die snakt naar daden in plaats van grote filosofieën. Toch vervalt Anciaux soms in moraliserende klaagzangen over de moderne consumptiemaatschappij. Naast te rechte opmerkingen rond het verlorede milieu, de asphalt jungle en het op hol geslagen prestatie-materialisme kan hij het niet laten te fulmineren op de teloorgang van het gezag en "het bankroet van de cultuur". Hij laat evenwel na te verklaren wat hij met dit laatste precies bedoelt: is het een roep om een grotere democratisering van de cultuur of gaat het om een vorm van Sehnsucht naar vroegere vormen van zogenaamde hoogcultuur? Wel legt hij de vinger op de wonde als hij zegt dat "alles erop gericht is de jongeren volgzamer te laten meedraaien in een netjes uitgekend productieproces".

Toch gelooft Anciaux in de vrije markt, met evenwel de staat als sociale korrektoreur in het bikkelharde concurrentiepeil; maar hij ziet dat de herverdeling op dit ogenblik niet verloopt zoals het hoort. Dit wijst hij vooral aan de liberale ondergronding van het sociale zekerheidssysteem en aan de "salonkristenen" en "biefstuksocialisten", die slechts de belangen behartigen van hun respectieve zuilen. Als voorzitter van de VU wijst hij natuurlijk op de anti-zuil-traditie die zijn partij kent (denk aan de campagne voor de jongste verkiezingen). Tevens valt hij uit tegen de politieke benoemen die dit land teisteren: terecht pleit hij voor bekwaamheid als enige criterium voor de benoeming en de bevordering van ambtenaren.

Oxfam

Kwa nieuwe politieke structuren flirt Bert Anciaux wat met de afschaffing van de stemplicht en zet hij een boompje op over een rechtstreeks verkozen kernkabinet als antwoord op de onderwaarding van het parlement. Dit lijkt niet echt een adequate oplossing voor het probleem, maar wel een erkenning van de almacht van onze regering. Het parlement is op papier immers de basis van de democratische beleidsuitvoering. Door een expliciete erkenning van de regering als machtscentrum gaat het parlement nog verder van het beleid weghouden.

Voor alles is Bert Anciaux natuurlijk Vlaamsnationalist. Dat vertaalt hij concreet als (hou je vast) streven naar een onafhankelijk, vrij, democratisch, verdraagzaam, groen, vredevoelend en sociaal Vlaanderen. De Volksunie is volgens haar voorzitter de "wereldwinkel van de politieke macht: kleinschalig, alternatief en totaal onge-

bonden". Zij wil een alternatief geluid laten horen tussen de traditionele partijen, die gebaseerd zijn op overjarige ideologieën. Waar hebben we dat meer gehoord.

Tweeduizendtvingt

De Vlaamse bekommernis werd er bij de familie Anciaux met de paplepel ingegoten, en de huidige VU-voorzitter noemt zich dan ook resoluut Vlaamsnationalist. Naast de aloude roep om amnestie voor kol-laborateurs en Vlaamse onafhankelijkheid, valt Anciaux dit echter in op een wijze die minder typisch geacht

wordt voor de Vlaamse Beweging. De VU-voorzitter verdedigt met klem zijn standpunt dat het Vlaamsnationalisme altijd een sociale en democratische beweging geweest is, en wenst de "fabel van de verrechtiging" te doorprikken. Los van de vraag of een aanzienlijk deel van de Vlaamse Beweging niet inderdaad zéér rechts geïnspireerd is, lijkt het inderdaad zo dat Anciaux er in slaagt een aantal heel progressieve standpunten naar voren te schuiven. De aandacht gaat vooral naar ontwapening en vrede, milieubescherming (een kernvrij Vlaanderen in 2020), prope democratie en de sociale herverdeling. Toch is hij daarin niet altijd even consequent. Ondanks herhaaldelijke uitvalten tegen het consumptiekapitalisme, twijfelt Anciaux weleens van de waarde van de groei, die hij klaart zijn voor een nulgroei, dat dit kapitalisme in zijn wezen aanstaat. Hij betreurt dat de economie in het tekent staat van het winstbejag, maar vindt het goed dat de wetenschap in loondienst staat van de economie.

Anciaux noemt zijn nationalisme internationalistisch. Deze paradoxale stelling gaat uit van de idee dat elk gezond nationalisme universeel is, en dus het beste beoogt voor elk volk, waar ook ter wereld. Voor de VU is dan ook de territorialiteit, en niet de afstemming, referentiekader voor het nationalisme: zij wenst "de verantwoordelijkheid op te nemen voor het welzijn en de welvaart van Vlaanderen, dat wil zeggen voor elk individu dat op ons grondgebied woont, zonder onderscheid van herkomst, ras of taal". Ziet duidelijk afwijzing van het extreem-rechte nationalisme wordt echter niet in daden omgezet: de VU blijft tegen stemrecht voor migranten, tenzij door naturalisatie. Ook laat Anciaux zich vangen aan sloganen tussen Vlaanderen en Wallonië, hoewel hij zelf vermeldt dat er geen regionale statistieken voorhanden zijn.

Supreregionaal

De hele opzet van 'De vergeten vernieuwing' lijkt een pleidooi voor een progressief, internationalistisch en pacifistisch Vlaamsnationalisme. Anciaux lijkt gelijk te hebben als hij

uitvalt tegen het unitarisme van de traditionele Belgische linkerzijde. Hun krampachtig vechten voor het behoud van de Belgische staat lijkt inderdaad vaak eerder gefundeerd in een dogmatisch anti-Vlaams denken en partijbelangen dan in de democratische solidariteitsidee. Als elke politieke beslissing genomen wordt op het niveau waar ze het best genomen wordt (gemeentelijk, regionaal en supreregionaal), is er geen enkele reden te pleiten voor het behoud van een Belgisch niveau. Anders gezegd, solidariteit tussen regio's (en niet alleen tussen Vlaanderen en Wallonië) is vanzelfsprekend een must, maar veronderstelt het bestaan van België niet. Het Belgische niveau wordt echter pas overbodig als er een supreregionaal (in de zin van groter dan België) niveau gekreëerd wordt, dat solidariteit tussen regio's garandeert. Federalisering van solidariteitsmechanismen als de sociale zekerheid betekent dan ook een versnippering van de solidariteit die in een Belgische context al bestaat. Slechts een hoger supreregionaal niveau kan nieuwe, uitgebreidere vormen van solidariteit verzekeren.

Maatje

Anciaux vervalt ook soms in een soort romantisch volksnationalisme: hij heeft het over een genie van het volk, een erfgoed dat een volk tot natie maakt, en meer van dat moois. Hij pleit dan ook voor een Europa van de volkeren. Dit lijkt eerder kontradictorisch met het eerder vermaarde territorialiteitsbeginsel: of behoor je tot een volk en heb je deel aan het genie van dat volk door in een bepaalde regio te wonen? Vraag is of een streven naar decentralisatie en solidariteit niet beter op een andere wijze wordt ingevuld dan door een volksnationalisme zoals dat van de Volksunie.

In een laatste hoofdstuk valt Anciaux zwaar uit naar Guy Verhofstadt en diens nieuwe maatje, Jaak Gabriëls. Naast de elektorale bijklank van hun verzuimingsoperatie, gaat het ook om neoliberalisme *tout court*, wat hij een fultooz materialisme noemt. Bovenop het feit dat dit de weg naar een moderne authenticiteit belemmert, stelt het immers een vals beeld van vrijheid voorop. Verhofstadt spreekt van een vrij mens als "iemand die niet gedwongen wordt in gemeenschap te leven, maar de kans krijgt vrijwillig bij te dragen tot de gemeenschap waarmee hij zich verbonden voelt". Alsjeblief. Het lijkt er sterk op dat Anciaux er iets dichters bij zit met zijn "verdraagzaam Vlaanderen, waar de blanke noch de zwarte man bang hoeven te zijn, waar het anders-zijn actief gewaardeerd wordt". De toekomst zal uitwijzen of 'De vergeten vernieuwing' het persoonlijke politieke manifest van Bert Anciaux is, of de filosofie van een nieuwe Volksunie.

Stef Jansen

Op dinsdag 10 november geeft sportief Leuven zich opnieuw helemaal. Vreemd genoeg zijn er mensen bij wie het zo'n slordige 42 kilometer duurt voor ze het gevoel hebben zich helemaal gegeven te hebben. Deze enigszins wonderbaarlijke menselijke afwijking vervult de Veto-redactie met intense jaloezie en argwaan. Want harde bewijzen dat een deelnemer die 42 kilometer ook werkelijk gelopen heeft, ontbreken meestal. Vermits het parkoers echter meestal ontoegankelijk gemaakt wordt voor verkeers, is het natuurlijk onmogelijk dit te controleren zonder zelf achter hen aan te tolleren. En daar rekenen ze vanzelfsprekend op, de smeelappen. Trouwens, wist u dat gerenommeerd maratonloper Ivan 'De Onverstoornbare' Sonck enkel maratons loopt (en misschien ook verslaat) om hogere regio's te bereiken? Sonck wil gewoon een trip. Wat blijkt immers: naast het schuren van het ondergoed is er weinig meer opwindend aan een maraton dan de verregaande staat van vermuud bewustzijn die bereikt wordt na een aantal kilometers. Meer zelfs, mensen bewonderen je erom, praten over je en je komt bij de kandidaat-Bekende Vlamingen. En dat is toch waar we allemaal naar streven. Wat wij dus niet kunnen verkroppen is dat je, als je dinsdag zelfs maar een kwart van die maraton loopt, al meer bereikt hebt dan wij hier achter die vervloekte klavieren. Als wij dan eens een ommetje lopen om lekker high te worden, heeft de ademnoed ons al bij de kraag voor we onze nike-aïrs zelfs maar dichtgeknoopt hebben. Hemeltergend toch.(S)

Krisis bij de burgies

vervolg van pag. 1

bewijzen, zeker in bedrijven met een belangrijke technologische dimensie. De crisis situeert zich eerder op het vlak van de verwachtingen vanwege de Ir's enerzijds, en de bedrijven anderzijds. Deze zijn in beide partijen te hoog gespannen. De bedrijven stellen soms onrealistische eisen in verband met de vaardigheden van de Ir. De ingenieur, van zijn kant, moet inzien dat de euforie van Flanders Technology International, waarin hij is grootgebracht, bekoeld is. Het is dus van uitzonderlijk belang dat de verwachtingen van bedrijf en individu regelmatig in overeenstemming worden gebracht. Daartoe moet de afgestudeerde Ir zich gedegen informeren over het bedrijf waar hij wenst te solliciteren en over de job waarnaar hij dingt. De eisen van een bedrijf kunnen soms zeer specifiek zijn.

De crisis bij ingenieurs situeert zich ook op het vlak van de wederzijdse relaties tussen de Ir en zijn omgeving.

In een Amerikaans opinieonderzoek werd gepeld naar het imago van de Ir. Het Amerikaanse publiek kataloogde de ingenieur als "nurd", wat door Van Daele verklaard wordt als: klung, druiler, sul. Men beschouwt de ingenieur als weinig sociaal, met zichzelf ingenomen, stug en eenzijdig. Uit hetzelfde onderzoek bleek dat ouders van ingenieurs minder opschepen over hun zoon of dochter dan ouders van artsen of advocaten. Volgens ingenieur-schrijver Axel Bouts bewijst deze studie dat de publieke opinie nooit heeft begrepen wat de Ir uitvoert, maar ook dat de ingenieur niet opscheept over het werk dat hij levert. Het negatieve stereotiep beeld van de ingenieur vindt hij totaal ten onrechte. Immers, de Ir is de stuwkracht van de maatschappij, aldus Axel Bouts. De goeie man gelooft er wel echt in: "De geschiedenis van de mens wordt gedreven door de geschiedenis van zijn technologie. Enkel doorbraken in de technologie hebben voortgang in de maatschappij

mogelijk gemaakt. De huidige welvaart is een gevolg van de technologische vooruitgang, waarbij de ingenieur fungeert als schakel tussen kennis en actie."

Hoe komt het dan dat de rol van de Ir in de maatschappij zo slecht tot uiting komt? De lage maatschappelijke visibiliteit van de Ir houdt verband met het soort werk dat hij levert. Hij werkt meestal in de context van een organisatie, temidden van een team en valt vooral op als er iets verkeerd gaat. In dit verband haalde Axel Bouts het ambivalente karakter aan van de technologische vooruitgang. "Toen Becquerel in 1896 de radioactiviteit ontdekte kon hij onmogelijk weten dat deze onschuldige wetenschappelijke ontdekking 50 jaar later zou leiden tot 80000 slachtoffers bij het valen van de eerste atoombom."

Talenkennis

De relatieve anonimiteit van de Ir hangt ook samen met zijn beperkt maatschappelijk engagement. Velen zijn sportief en cultureel actief, maar slechts weinigen voelen zich geroepen tot een meer dan passieve betrokkenheid bij drukingsgroepen, politieke partijen of socio-economische organisaties. Uit de enquête bleek dat volgende argumenten hierbij een rol spelen: tijdsbrek, rechtlijnigheid van

denken, beperkte interesse en een defaitistische houding (het 24 november-fenomeen). Toch denken velen dat het beter zou gaan mochten er zich meer ingenieurs actief opstellen in de maatschappelijke besluitvorming.

De Ir moet erover waken dat hij niet geïsoleerd raakt van zijn omgeving. Daartoe is het noodzakelijk dat hij luistert naar signalen die de maatschappij waarin hij zelf ook leeft uitzendt. De middelen hiervoor zijn uitgebreid aanwezig: kranten, televisie... Men mag geen vakidioot worden. Ook is het nodig dat de Ir naar buiten treedt met zijn werk. Zijn bodschapp aan de maatschappij moet hij overbrengen onder een verstaanbare taal. Zoals zeer vele andere universitaire hebben de jonge Ir's een zwakke talenkennis. Ze kunnen niet vloeiend en correct spreken en schrijven, niet in vreemde talen, zelfs niet in het Nederlands. Ze sloegen er vaak niet in zich uit te drukken in een taal die de leek, d.i. de niet-ingenieur, kan begrijpen. Ingenieurs zijn meesters in het gebruik van *techno speak*. Te dikwijls geldt nog: "Alleen aan een ingenieur kan een ingenieur uitleggen wat een ingenieur doet."

Johan Goossens
Wim Huybrechts

Léolo

Barton Fink

Naked Lunch

My Own Private Idaho

C'est Arrivé Près de Chez Vous

Fried Green Tomatoes

Céline

La double Vie de Véronique

Of Mice and Men

The Long Day Closes

Bitter Moon

**En zeg nu nog eens dat we
alleen maar rommel draaien.**

Je zi(e)t er beter.

Geachte,

(foto Dieter Telemans)

Zeer binnenkort wordt het ontwerpdecreet betreffende de Vlaamse universiteiten van minister van onderwijs Van den Bossche besproken in de Vlaamse Raad. Als rechtstreeks betrokkene wil Sociale Raad haar standpunt duidelijk maken.

Sociale Raad tracht, binnen de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) al jaren werk te maken van de democratisering van het onderwijs aan de KU Leuven. De raad bestaat uit gekozen vertegenwoordigers van de fakulteitskringen en is representatief voor de 25.000 studenten aan deze instelling.

Er bestaat vandaag een ruime consensus rond het principe van democratisering van het onderwijs. Men is het er dus over eens dat enkel bewaandheid een criterium mag zijn om een universitaire opleiding te kunnen volgen, en niet geslacht, sociaal-culturele achtergrond, financiële situatie, enz. Toch blijkt uit de praktijk dat er nog steeds grote ongelijkheden bestaan en dat deze zelfs in omvang toenemen. Zo kwam eind jaren tachtig slechts zo'n 16% van de universiteitsstudenten uit een gezin met een laag socio-professioneel nivo (ongeschoold en geoevend arbeiders, en lagere

Alma

vervolg van pag. 1

maaltijdprijs met meer dan 30% opdrijft — ook al niet bepaald democratiserend. Dat je die kola helemaal niet hoeft te kopen is natuurlijk wel waar, maar de sociale druk kan wel zo groot worden dat die "vrije keuze" een illusie wordt. Tenzij je aanneemt dat de ganse kola-campagne als gratis voedselverdeling bedoeld is (met de CCC als liefdadigheidsinstelling).

Op de eerste RVB van dit academiejear verdedigde Alma-direkteur Toon Martens zich met het argument dat hij serieus onder druk werd gezet door de CCC om de promotiestunt te laten doorgaan. Hij stipte aan dat het personeel van Alma intussen milieuzorg als hoogste prioriteit (98%) op de projectenlijst heeft geplaatst en beloofde andermaal om werk te maken van een milieueel. De gewraakte campagne zal opgezegd worden en alle Coca Cola-promotie zal samen met de kartonnen bekervan verdwijnen.

De aktie die de Aaglev-studenten, Milleuraed en Pino voerden, kon trouwens op verrassend veel bijval rekenen. Ruim vier vijfden van de studenten vroegen aan het Alma-personeel de frieten op het bord te scheppen. Uit een mondelinge en schriftelijke reaktie van de direktie blijkt nogmaals dat Alma wel degelijk oor heeft voor de groene bekommernissen van de studenten en op zoek is naar oplossingen. Blijkbaar is de lege doos van de studenteninspraak — denken we maar aan Groenveel — niet altijd even leeg.

Pieter Vanderkerckhove

bedienden). Begin jaren zeventig was dit nog zo'n 25%. Een analoge daling is merkbaar bij gezinnen van het zogenaamde midden-lager nivo (overige bedienden, onderwijzers, ambachtsslui, landbouwers en geschoold arbeiders). Hun aandeel in de universiteit daalde van 36% naar 33%. Helemaal frappant wordt het als men weet dat deze twee bevolkingsgroepen nu een groter deel van de bevolking uitmaken dan 20 jaar geleden.

Rekensommetje

De oorzaak hiervan ligt zowel bij financiële als bij socio-kulturele drempels die kinderen uit arbeidersmilieus en minderbevoegde milieus in het algemeen, ervan weerhouden aan de universiteit te gaan studeren. Studenten wordt steeds duurder. In de eerste plaats is het inschrijvingsgeld de laatste jaren spektakulair gestegen. Daarnaast zijn de huurprijzen van de koten en de prijzen van maaltijden in de studentenrestaurants van de hoogte in gegaan. De studiebeurzen daarentegen zijn nauwelijks aangepast. Bovendien betekent elk jaar dat iemand studeert, een jaar waarin hij of zij geen geld kan verdienen, en dus meestal op kosten van zijn of haar ouders leeft. Een rekensommetje is gauw gemaakt. Voor veel gezinnen is het niet meer haalbaar om hun kinderen aan de universiteit te laten studeren.

De socio-kulturele drempels zijn moeilijker aanwijsbaar. De socioloog Bourdieu stelt in dit verband dat vooral het hoger onderwijs een typische taal, methode, ... gebruikt eigen aan hogere klassen met veel "kultureel kapitaal". Zo werkt het hoger onderwijs dus volledig vanuit de specifieke kultuur van deze bevolkinggroep en is het dus weinig toegankelijk voor personen die hiermee niet vertrouwd zijn.

Nodig

Demokratisering van het onderwijs betekent dus op de eerste plaats drempels wegnemen. Het meest onbegrijpelijk is de financiële drempel: verminder het inschrijvingsgeld en verhoog de studiebeurzen. Tevens moet een waterdicht criterium gevonden worden om misbruiken met deze beurzen te voorkomen. Het Belgisch parlement zette een stap in de richting van het eerste aspect toen het in 1983 het VN-verdrag ondertekende waarmee het zich verbond tot het streven naar kosteloos onderwijs, dus ook kosteloos hoger onderwijs. Tot dusver is enkel de toegang tot het (verplichte) lagere en sekundaire onderwijs kosteloos.

Blijkbaar denken de Vlaamse rektoren en de Vlaamse minister van onderwijs er niet aan dit uit te breiden

tot het hoger onderwijs. Eind vorig akademiejear brachten de rektoren het advies uit om het inschrijvingsgeld te verhogen van 16.100 fr tot 17.000 fr. Op 25 februari 1992 stelde rektor Dillemaans van de KU Leuven op een vergadering van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) dat het zelfs niet nodig was voor beursstudenten een vermindering in inschrijvingsgeld aan te rekenen. Er kwam protest en onder een zekere druk legde minister Van den Bossche het inschrijvingsgeld vast per decreet: maximaal 14.500 fr voor de studenten zonder studietoelage en maximaal 2.200 fr voor studenten met een studietoelage. Deze bedragen zullen jaarlijks geïndexeerd worden. De minister heeft echter de studenten aan het lijntje gehouden: plots bleek dat de universiteiten zelf nog "onkosten mochten aanrekenen, zodat de studenten in september effectief 17.000 fr, respectievelijk 3.500 fr betaald hebben.

Instrument

Nu holt de minister van onderwijs achter de rektoren aan. In zijn ontwerpdecreet legt hij deze "onkosten" wettelijk vast: 2.200 fr voor iedereen. (art.43) Niet-beursstudenten betalen dan met indexering volgend jaar toch meer dan 17.000 fr — zoals de rektoren wilden — en beursstudenten zullen dan in één klap 4.400 fr moeten betalen, dit is een verhoging van 20%. In het licht van voorafgaande bedenkingen — die de minister zeker kent — is het ontwerpdecreet bijzonder ondemokratisch. Vooral het feit dat de groep die financieel het zwaarst staat het zwaarst getroffen zou worden, roept een aantal vragen op rond het beleid van de minister en de achterliggende opvatting over hoger onderwijs.

IMEXCOM TECHNOLOGY

Burgemeesterstraat, 3
3000 - Leuven
Tel : (016)223285 - Fax : (016)220485

You Need a Computer ?
For private or professional usage
The answer is simple :

- The BEST Price around -
- The BEST Service around -

Imexcom Technology
YOUR PARTNER

386 Sx 33MHz
1 Mb Ram geheugen
FD3 3.12 (1.44Mb)
HDD 42Mb
VGA Card TRIDENT 256Kb
VGA 14" Monochrome Monitor
Keyboard Extended 102keys
2 Serials - 1 // - 1 Game
Mouse Micro, Comp.
Mouse Pad
Minitower or Desktop Case
Price : 2599,- BTW In.

IMEXCOM TECHNOLOGY

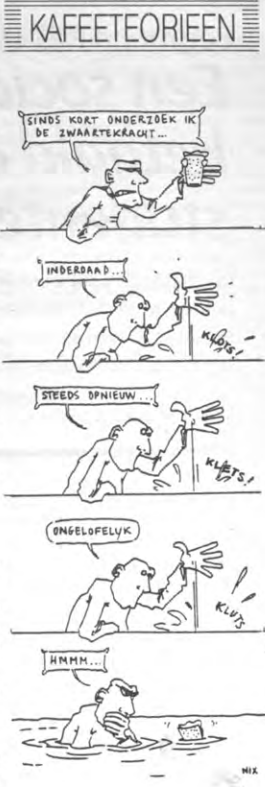
Tervoorstraat, 93
1040 - Brussel
Tel : (02)7368756 - Fax : (02)7327879

En fundamenteel probleem in de financiering van de universiteiten is ongetwijfeld het feit dat deze laatste de inschrijvingsgelden rechtstreeks mogen innen. De universiteit wordt dan door de verantwoordelijken veel te vlug beschouwd als een bedrijf. Als er 'verlies' gemaakt wordt, moeten de 'inkomsten' verhoogd worden. Laat de 'konsument' dan maar meer betalen. In dit standpunt kunnen zowel de overheid als de rektoren zich vinden. Het geeft hen immers een eksklusief niet te werken aan structurele verbeteringen. Het gevaar dat het onderwijs heileid wordt tot haar louter economische dimensie is echter niet denkbeeldig. Getuige van deze evolutie zijn het EG-memorandum en het verdrag van Maastricht, waarin het hoger onderwijs vanuit een economisch standpunt gedegradeerd wordt van iets wat zinvol is op zich tot een instrument voor de economie. De universiteit heeft dus een algemeen-maatschappelijke opdracht en niet een louter economische. Het is in het belang van de hele samenleving dat een universiteit zich niet beperkt tot beroepsspecifieke opleidingen.

Ironisch

Het is ook hoog tijd om stil te staan bij de "interne demokratisering" van de universiteiten, met andere woorden hoe democratisch werken zij zelf? Het ontwerpdecreet bevat enkel de principiële verklaring dat de studenten inspraak moeten krijgen in materies die hen rechtstreeks aanbelangen (art.62). Reële studenteninspraak vergt echter *konkrete*, democratische structuren en procedures die afdwingbaar zijn. Deze moeten per decreet vastgelegd worden. Het is duidelijk dat democratie, de fundamentele waarde waarop onze maatschappij gebouwd is, geen keuze kan zijn, waaraan vrije universiteiten zich onder het mom van 'autonomie' kunnen onttrekken. Noch mag de democratie afhangen van de goodwill van een rektor. Ironisch is het feit dat een universiteit studenten tot kritische en zelfstandige volwassenden wil opleiden en dit op een paternalistische wijze wil doen. Een universiteit zou een geschikte plaats zijn om democratie te oefenen: jonge mensen leren omgaan met de problemen die samen-leven met zich meebrengen, op basis van gelijkwaardigheid tussen alle betrokkenen. Deze kans om jongeren van meet af aan deze fundamentele waarde bij te brengen wordt verwaarloosd. Er worden integendel dikwijls voorbeelden ten toon gespreid van hoe je democratie kan verkachten: omzelen van procedures en écht belangrijke beslissingen zonder student.

Het vraagt inderdaad politieke moed om daadwerkelijk te streven naar kosteloos hoger onderwijs en om studenteninspraak per decreet te garanderen. Maar op lange termijn

wordt politieke lafheid altijd afgestraft: zowel de personen die in de positie zaten om iets te veranderen als — wat veel erger is — de gemeenschap moeten dan de gevolgen dragen.

Het is niet overbodig er nogmaals op te drukken: de gemeenschap heeft er alle belang bij om zoveel mogelijk jongeren een opleiding te bieden die hen in de breedte zin van het woord ontplooit en tot kritische, autonoom denkende, verantwoordelijke volwassenen vormt. De bal ligt in het kamp van de politici en de rektoren.

In naam van Sociale Raad,
Sarah Bracke

Dit artikel wordt in een verkorte versie als open brief verstuurd naar de Vlaamse pers, de leden van de Vlaamse Raad, de politieke partijen en hun jongeren fracties, en de rektoren.

Plantenstandjes

11.11.11 voert aktie van maandag 16 tot vrijdag 20 november. In het kader van het thema "Schuldenlast" schuiven de studenten opnieuw het etisch bankieren naar voor als structurele aanpak van het probleem. De 11.11.11-studenten stellen Netwerk (etische bankrekening) voor als persoonlijk engagement en doen een oproep aan de KUL toe om haar geld naar etische criteria te beleggen.

Mogen we ook dit jaar op jullie rekenen om de plantenstandjes in de verschillende fakulteiten te bevolken ? De kringen die over vervoer beschikken kunnen 's morgens vanaf 8 uur de plantjes in de permanentie in het Arengebouwtuin komen afhalen. De rest zal bezorgd worden. Laat ons iets weten. (adres: SORA, 's Meiersstraat 5). De medewerkers worden ergens in december op een etentje getraakteerd.

Kroegentocht

Op dinsdag 17 november organiseert het Universitair Symfonisch Orkest een muzikale kroegentocht in Leuven. Dit gaat door in het kader van een hele reeks activiteiten rond de dertigste verjaardag van het orkest. Om dit te vieren zullen, later dit jaar, een aantal studenten-orkesten uit bijvoorbeeld Nederland, Duitsland, Tsjechooslowakije en Engeland naar Leuven afzakken. Ook een galabal en een eigen concert in de Aula Maksima staan op het programma.

De opbrengst van de aktiviteitenreeks gaat integraal naar een muziktherapeutisch project: de uitbouw van een muzieklokaal in een instituut voor visueel en visueel-mentaal gehandicapten. Voor deze mensen is muziek vaak één van de weinige mogelijke vormen van communicatie en expressie.

De kroegentocht van volgende week dinsdag zal onder andere de volgende etablissementen omvatten: Amedee, d'Adario, Blokhut, Peylkoker, Montmarne, 't Moorinneken en Wiering. Op elk van deze plaatsen zal een groepje studenten het beste van zichzelf geven, of het nu gaat om klassiek, jazz of folk.

Wie interesse of vragen heeft, kan terecht bij Isabel François, Parkstraat 83, 3000 Leuven.

Een sociale sektor betaald door studenten

Op vrijdag dertig oktober werd op de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) de ontwerpbegroting voor 1993 voorgesteld. Deze vertoort een tekort van iets meer dan vier miljoen. Weerom zijn het de studenten die hun sociale sektor betalen.

De RvS is het orgaan dat belast is met het beheer van de gehele sociale sektor aan de KU Leuven (Alma, residentiën, medische, sociale en juridische dienst, ...). Naar jaarlijkse gewoonte wordt tijdens de eerste maanden van het academiejaar de begroting voor het volgende kalenderjaar opgesteld. Deze klus is niet altijd makkelijk te klaren.

Gewoonlijk verloopt de begrotingsdiscussie in drie stappen. In een eerste fase (oktober) wordt een ontwerp tot begroting voorgesteld en verduidelijkt. Vervolgens worden in de maand november door de verschillende fracties (personeel, academici en studenten) voorstellen geformuleerd, de begroting wordt aangepast en zal uiteindelijk in december goedgekeurd worden zodat ze kan voorgelegd worden aan de Raad van Beheer van de KU Leuven.

Wat de inkomsten betreft haalt de RvS haar geld uit drie bronnen: de staatstoelagen, de eigen inkomsten van de diensten (verhuur van residenties, medische dienst en dergelijke) en sinds enkele jaren ook een deel van de inschrijvingsgelden. Opvallend is dat de studenten de laatste jaren steeds meer zelf bijdragen in de financiering van hun sociale sektor. De staatstoelagen, voor een groot deel afhankelijk van het aantal studenten, worden wel weer jaarlijks geïndexeerd, maar volgen nog lang de reële noden van de sociale sektor niet. Bovendien liggen ze nog een flink stuk onder het niveau van voor de Sint-Annabesparingen van 1986, toen de rijkstoelagen met zo'n vijfendertig procent werden verminderd.

Als compensatie werd toen beslist een deel van de inschrijvingsgelden — geld afkomstig van de studenten — door te sluiten naar de sociale sektor. Een ingreep waar Sociale Raad nooit mee kan instemmen. Deze som bedraagt nu reeds bijna vijftien procent van de totale inkomsten van RvS. Door de vele prijsstijgingen en besparingen van de laatste jaren nemen ook de eigen inkomsten aanzienlijk toe. Zo stegen deze in '91 met 3,3%, in '92 met 4,2% en volgens het huidige begrotingsvoorstel zullen ze in '93 toenemen met een dikke 5,9%, veel meer dan de index.

Globaal-bekeken, betalen de studenten via de inschrijvingsgelden en de veelvuldige prijsstijgingen voor zo'n 56,6% hun eigen sociale sektor, terwijl de staatstoelagen slechts 41,2% bedragen. Nochtans is het de staat die volgens de wet van 3 augustus 1960 moet instaan voor de financiering van de sociale sektor en niet de studenten. Sociale Raad protesteert hier reeds jaren tegen. Goedkope eten en goedkope huisvesting behoren immers tot de rechten van de student en mogen dus geen zaken zijn waarvoor men ekstra moet betalen.

Momenteel vertoort het voorstel tot begroting een tekort van vier miljoen. Dit tekort is onder meer te wijten aan de sterk stijgende personeelskosten, maar vooral aan een verlies van zes miljoen veroorzaakt door het niet verhuurd raken van een aantal kamers in de universitaire residenties. Tegelijk stijgt, door de huur van zeventig kamers in Groenveld (zie Veto 4) het bedrag voor de huur van kamers voor de sociale sektor van 1,15 mil-

(foto Karel De Weerd)

joen naar 6,5 miljoen. Hoe het komt dat een aantal kamers niet verhuurd zijn, is niet echt duidelijk. In ieder geval zijn er best wel studenten die een goedkopere kamer uit de sociale huisvestingssector kunnen gebruiken. Men zal dus een inspanning moeten leveren om juist die studenten te kunnen bereiken. Het heeft immers geen zin gesubsidieerde kamers aan te bieden en die dan niet te verhuren.

Op de volgende vergadering van RvS zullen voorstellen geformuleerd worden om de begroting op punt te stellen. Heel waarschijnlijk zal men dan tot een min of meer sluitende begroting komen. Zo heeft men een rubriek 'onvoorziene kosten' opgenomen van bijna vier miljoen. Men kan zich afvragen in hoeverre het zin heeft geld te voorzien voor onvoorziene kosten, net het bedrag dat tekort is. Ook Jan De Vuyst, directeur studentenvoorzieningen, liet zich op de afgelopen RvS-vergadering ontvallen dat "als men de post 'onvoorziene' in rekening houdt, men tot een min of meer sluitende begroting komt".

Het indienen van een sluitende begroting kan echter gevaarlijke konsekwenties hebben. Men wekt zo immers de misleidende indruk dat er geen problemen zijn binnen de sociale sektor. En die zijn er wel. Een sluitende RvS-begroting is veeleer het resultaat van systematische besparingen en prijsstijgingen sinds 1986 binnen de sociale sektor (een "goed beheer" zoals voorzitter Raf Masschelein dat noemt), en niet van een gezonde sociale sektor.

Recente studies tonen aan dat het slecht gesteld is met de democratisering van het onderwijs. De sociale sector heeft dus dringend meer geld nodig wil ze daaraan iets verhelpen. Binnen de universitaire huisvestingssector moeten nieuwe kamers bijgebouwd worden en verouderde kamers vernieuwd. Niet alleen de studenten, ook het personeel pleit hiervoor. In een nota, besproken op de vorige RvS-vergadering, betrouwen zij het feit dat de post 'voorziening uit-

breiding huisvesting' niet meer opgenomen is. Ook Alma kampt in haar ontwerpbegroting met een deficit van 18 miljoen en kan dus best meer middelen gebruiken. Tenslotte heeft Loko meer geld nodig. Ook zij hebben af te rekenen met een structureel tekort. De vorige jaren stonden Kringraad en Sociale Raad samen gemiddeld één miljoen af aan Loko-centraal. Dit is met de huidige werking echter niet meer mogelijk zodat Loko-centraal minder geld krijgt.

Het is dus een illusie te denken dat

het goed gaat met de sociale sektor. Indien men de reële noden in acht neemt, zou het deficit alleen maar vergroten. Het wordt dus hoog tijd dat de overheid meer geld ter beschikking stelt voor de uitbouw van een sociale sector. Maar misschien is dit wel een illusie? Het zal in elk geval een hoop meer politieke moed en een grotere bereidheid vergen om te investeren in een sector die niet onmiddellijk zichtbaar rendeert.

Els Cornelis

Maandagavond vermeldde het 'alternatieve menu' van Alma 2 zowaar een jachtschotel: het ging om een vegetarische schotel met een soort gevatineerde spruiten en wortelen. Waarschijnlijk geschoten in de wouden van Sint-Hubert. Spruitenjacht lijkt misschien een simpele klus, maar gaat gepaard met nachtenlange observaties en levensgevaarlijke achtervolgingen. Slechts een elite van onversaagde avonturiers mocht ooit het glorieuze ogenblik meemaken zijn eega met een gekneveld spruit te verrassen. De spruitenjacht vereist trouwens blijkbaar zeer dikke hagen, of waren dat misschien ietwat belegen erwten? (S)

Gezocht: vertegenwoordigers (m/v)

Kringraad, de bende onderwijsfreaks van LOKO, is op zoek naar medewerkers. In ruil voor jouw zweet en tranen, bieden wij je een toffe werksfeer. Je moet helemaal geen ronkende titel hebben om met ons te komen werken: interesse in en inzet voor onderwijsproblemen of internationale werking zijn meer waard. Welke postjes zijn nog vrij?

- 1 studentenvertegenwoordiger op academische raad. Je moet hiervoor wel een student uit de Positieve Wetenschappen zijn.
- 1 studentenvertegenwoordiger op onderwijsraad, nl. uit 'Humane A' (L&W, Theologie, Godsdienstwetenschappen en Filosofie). Voor deze post is wel een jaar POC- of Fakulteitsraadservaring vereist.
- 2 studentenvertegenwoordigers op de Raad Internationale Relaties
- 1 studentenvertegenwoordiger voor de VIUS (Leuvense UniversiteitsStudenten). Deze vertegenwoordiger zou deel uitmaken van de Leuvense delegatie op de vergaderingen van de VIUS, die bestaat uit personen van Sociale Raad en Kringraad.

Alle mandaten lopen voor een gans academiejaar, de kandidaten moeten wel studenten zijn aan de KU Leuven. Voel je je geroepen? Neem dan pen en papier, schrijf een gemotiveerde brief met je curriculum vitae erbij, en stuur dit alles naar Kringraad voor woensdag 18 november om 19 uur, t.a.v. Pascal Mareels, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Wil je nog wat meer informatie, aarzel dan niet om te bellen naar ons (liefst tussen 14 en 18 uur): 016/22 31 09, of kom gewoon eens langs.

Groepies

Sociale raad start elk jaar een aantal werkgroepen op. In tegenstelling tot vorige jaren, willen we deze eksplisiet open stellen voor studenten, die niet (regelmatig) naar de AV (kunnen, willen) komen. Hoe groot je engagement is, bepaal je volledig zelf.

Deze werkgroepen, die rond een bepaald thema studie- en/of praktisch werk verrichten, bepalen zelf op een democratische manier de doelstellingen, werkmiddelen, taakverdeling, tempo en evaluatiemomenten. De werkgroepen rapporteren via een paar vaste Sorakkers op de AV, waar dan belangrijke beslissingen, zoals Sora-standpunten en budget, worden genomen. De Werkgroepen zijn:

- werkgroep huisvesting: onderzoek naar wachtestanden op vlak kamerkwiteit, contracten, onwettige kontraktsbreuk en financiële

- werkgroep weekend: Welke inhoud moeten er besproken worden, zoeken we foriers, welke ontspanningsactiviteiten organiseren we? Dus zowel de inhoudelijke als de praktische zaken moeten aan bod komen.
- werkgroep vergaderen: Hoe vergader je democratisch? Hoe kan je diepgang en luchtigheid combineren?
- werkgroep verdieping: Deze werkgroep kan het tema nog volledig invullen. Mogelijkheden zijn studie-financiering, socio-economische drempels, democratisering van het onderwijs, ...
- werkgroep Ster: Student- en tegen racisme, was vroeger een werkgroep binnen Sora. Zij zijn echter uitgegroeid tot een vrije vereniging, die nog rapporteert en nauw samenwerkt met Sora.
- werkgroep vrouw en sora: Is het met een vrouwelijke voorzitter nu allemaal oke, of blijft sora een mannenzaak? Deze werkgroep

- werkgroep vrouw en sora: Is het met een vrouwelijke voorzitter nu allemaal oke, of blijft sora een mannenzaak? Deze werkgroep

bereidt ook de vergaderingen van de denkgroep 'vrouw en universiteit' voor, waar Sora twee vertegenwoordigers heenstuurt.

- werkgroep Sora en milieu: Moet de sociale problematiek niet geactualiseerd worden in combinatie met de milieu-problematiek? Welke konsekwenties heeft het milieu naar de Sorawerking en het medebeheer toe? tesamen met Krira:
- werkgroep unief, maatschappij en waardebeleving: Deze zal werken aan een nieuw memorandum en ook de vergaderingen van de onderwijsraadwerkgroep 'unief en waardebeleving' voorbereiden.
- werkgroep toelatingsbeleid: Studie- en voorlichtingswerk rond Numerus Clausus, ingangsklassen, studie-oriëntering.
- Wens je deel te nemen aan een werkgroep of heb je meer informatie nodig, contacteer dan je kringafgevaardigde of kom eens langs het kantoor van Sora.

medical books

5000 titles permanently in stock
2000 new books received every year
On approval delivery
Subscription to medical journals from all over the world

fonteyn
Medical Books

Fochplein 13 - 3000 Leuven - Tel. 016/20 29 44 - Fax 016/23 77 85
Openingsuren: maandag - vrijdag: 9 u tot 18 u - zaterdag: 9 u tot 12 u 30 en van 14 u tot 18 u.

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redactiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ± 1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Reisweek

Als grote kring in Leuven staat VTK uiteraard achter de idee dat Veto de spreekbuis moet zijn van alle studenten. Het principe dat iedereen artikels kan binnenleveren is ongetwijfeld positief, evenals het feit dat lezersbrieven steeds welkom zijn. De lezersbrief van meneer X (het schuingaan 'achter anonimiteit' toont zijn ware aard) vorige week omtrent de VTK-reisweek tovert de rubriek lezersbrieven echter om in een roddelrubriek, waarin halve waarheden verteld worden die zelfs Bush en Clinton het schaamrood op de wangen zouden brengen. Kritiek op een dergelijk project (de reisweek is inderdaad één van VTK's 'grootste' activiteiten) kan uiteraard, maar dan wel door mensen die op de hoogte zijn van de feiten, mensen die het volledige programma kennen en niet door iemand die er eens iets van gehoord heeft. Anderzids is het misschien wel zo dat de informatiedoorstroming vanuit VTK naar de studenten tot nu toe niet volledig was, maar dat is vooral te wijten aan het feit dat een aantal zaken nog niet voor 100% vaststaan. Nu de inschrijvingen binnen zijn, zal echter snel aan dat euvel verholpen worden. Ondertussen een aantal toelichtingen om verdere roddels de kop in te drukken:

1) De VS zijn inderdaad een minder 'eksotische' bestemming in ver-

gelijking met vorige bestemmingen (China, Japan,...). Dit reisdoel werd echter met grote meerderheid verkozen door de studenten in mei van dit jaar, en dit ten nadele van Zuid-Afrika.

2) Voorts liggen 9 dagen VS aan 30.000 fr duur naast 12 dagen China aan 35.000 fr. Maar schijn bedriegt: de China-reis kostte in wezen — alles inbegrepen — zo'n 60.000 fr waarvan VTK 17.000 fr sponsorde. Als u weet dat er 150 deelnemers waren, dan kan u de rekening zelf maken. Hierbij dient opgemerkt dat de hoge VTK-sponsoring enkel kon dankzij de ongeëmme hoge financiële steun — in ekstremis — van Janssen Pharmaceutica (en Bell). Dit jaar kost de reis de student 30.000 fr plus een aantal lunches (dit zijn maar kleine snacks die in de VS slechts een paar dollars kosten; elke dag is immers uitgebreid breakfast buffet en dinner buffet voorzien; zij die de VS reeds bezochten weten, dat je dan al meer dan je dagelijkse portie kalorieën binnen hebt). De echte prijs bedraagt 37.000 fr zodat VTK minstens zo'n 7.000 fr per student bijlegt. Eveneens met 150 deelnemers komt dit opnieuw neer op een behoorlijk bedrag. Het presidium heeft met recht en rede beslist de stunt van vorig jaar niet te herhalen en een deel van het budget (dat gezien de economische situatie sterk geslonken is) te gebruiken voor andere posten (kultuur, didactiek, sport en dergelijke) in plaats van alles te spenderen aan de

reisweek.
3) Ik daag meneer X uit enkel al onze vluchten te boeken bij om het even welke reisburo te weten 25.000 fr. Een retour VS kost inderdaad zo'n 15.000 fr, maar dan sta je te draaien op JFK in New York, zonder slaaggelegenheid, eten, entree in musea enervoorts en heb je Boston, New Orleans en Orlando nog niet bezocht.
4) Iedereen die de VS kent weet dat Boston en New Orleans cultureel bij de interessantste steden geklasseerd worden. Als wij telkens een hele dag uittrekken om die steden te bezoeken, dan is dat niet om er alle Mac Donald's te tellen.

5) Er worden ook bezoeken georganiseerd aan MIT (zowat het mekka voor ingenieurs) en grote bedrijven zoals Analog Devices, Digital, Exxon, Monsanto,... Ook andere universiteiten worden aangedaan (Worcester Polytechnic Institute, Harvard, Tulane,...). De studenten zullen dus meer zien dan Disney alleen.

6) Het is inderdaad zo dat personen die in het derde en vierde jaar gingen skieën dit jaar meekunnen: iedereen kan namelijk mee, zonder enige restrictie op het aantal. Dit betekent dus dat ook degene die reeds van in het derde jaar aan het sparen is voor zijn laatstejaarsreis en daarom toen thuisbleef nu wel meekan. Dit is voor ons de ware betekenis van een democratische reis.

7) Wij zijn ons wel bewust van de gunst die de fakulteit ons geeft door het programmeren van een reisweek, en willen langs deze weg daar nogmaals voor bedanken. Het programma houdt duidelijk meer in dan zuipen en feesten in de aanwezigheid van Mickey, en geeft een brede kijk op de Amerikaanse maatschappij waarmee vele ingenieurs later beroepshalve in contact zullen komen. Daarom ook — en de participatie van een tiental professoren, de academisch sekretaris en mensen van de Alumni-beweging VILV bevestigd dat — zijn wij er van overtuigd voor een interessant vervolg gezorgd te hebben in de traditie van de VTK-reisweeken.

Wij staan steeds open voor verdere opbouwende kritiek, maar kunnen de opmerkingen van een of ander anoniem individu zonder enige dossierkennis moeilijk serieus nemen.

Namens het VTK-presidium,
Carl Annicq
Vice-preses '92-'93

Zeventienduizend

Wat zegt mijn vaders portemonnee tegen de zeventienduizend? Nee. Die portemonnee is immers leeg. Studenten wordt een elite-aangelegenheid. Niet alleen omdat de studiekosten aan de universiteiten steeds hoger wordt, maar ook omdat de financiële draagkracht van de werkende bevolking door opeenvolgende besparingsrondes steeds kleiner wordt. De koopkracht van de arbeiders is op tien jaar tijd gedaald met 15%; het procentuele aandeel van de arbeiderskinderen aan de unif is bijna gehalveerd (van 15% naar 8%). Van een democratisch onderwijs aan de unif is al lang geen sprake meer. Het wordt dus dringend tijd dat de studenten tonen dat het zo niet verder kan. De voorbije betoging kosteloos onderwijs mobiliseerde 800 studenten in de gutschende regen (cijfer De Standaard), en dat ondanks de relatief korte mobilisatieperiode. Dit bewijst dat een brede massabeweging tegen de politiek van zowel de VliR als van de nationale en Vlaamse regering mogelijk is aan de unif.

Als het studentenprotest echter enige kans op slagen wil hebben, moeten we rekening houden met de volgende vereisten. Op de eerste plaats is het nodig dat er naar de studenten toe een grondige informatiekampagne opgestart wordt via de kringen en via Veto. Ten tweede moet de studentenbeweging een duidelijk en entoesiasmerend eisenplatform formuleren. De eis om kosteloos onderwijs is een goede aanzet. Het is echter ook nodig duidelijk te maken aan de studenten waar de vereiste geldsommen gezocht moeten worden. Zo bezit 1% van de Belgische bevolking een kwart van alle vermogens: 7000 miljard Bel-

gische frank. Dit is ongeveer evenveel als de staatschuld. Een vermogensbelasting van 2% op fortuinen boven de 20 miljoen levert al 100 miljard op. Van elke 100 frank die de staat uitgeeft komen er 41 terecht bij de banken en de renteniers door de afbetaling van de staatschuld. Een vermindering van de inrest op de schulden van 2% levert eveneens 100 miljard op. Deze en andere maatregelen, die enkel de superrijken treffen, leveren jaarlijks 430 miljard op. Een deel daarvan kan gebruikt worden om het onderwijs te demokratiseren. Op de derde plaats moeten we een eenheid smeden met alle krachten die we kunnen mobiliseren: met de studenten van de andere universiteiten en van het Hobu, maar ook met de werkende bevolking. De jongste besparingen in het kader van de begrotingen '92 en '93 tasten eens te meer diep in de portemonnees van de arbeiders en de werklozen, zieken en gepensioneerden.

Bovendien komen we in een periode van crisis en regent het afdankingen, sluitingen en faillissementen in gans België. Maar het verzet groeit ook hier. Wanneer de studenten zich niet willen isoleren in een ivoren toren, niet willen vervallen in korporatistische eisen, dan is het nodig dat we onze solidariteit betuigen met de strijd van de arbeiders en ons eisenplatform veruimen. Met MLB hebben wij al solidariteitsbezoeken gebracht aan de arbeiders van de Boelwert te Temse, aan de piketten bij Sabena en Caterpillar. Verdere acties in die zin zijn gepland. We nodigen alle studenten, en in het bijzonder de afgevaardigden binnen Loko, uit zich bij dit initiatief aan te sluiten. Dit is de eerste stap naar het front van studenten en arbeiders, samen tegen verdere besparingen, tegen de begroting '92-'93.

Voort MLB,
Geert Goderis.

Veto
's Meiersstraat 5,
3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
Fax 016/22.04.66

Kringraad

Toelichting -- In Veto 7 (maandag (sic) 3 november) verscheen het artikel 'Apolloon stelt studenteninspraak in vraag - Terug naar af'. Daarin werd melding gemaakt van de akties die Apolloon heeft ondernomen om hun gelijk te halen inzake de tesisproblematiek (zie ook Uit de Raden, Veto 5). Deze akties werden ook door Kringraad duidelijk afgekeurd; in die zin kunnen wij ons volledig vinden in het grootste deel van het artikel. Bepaalde zinsneden in het artikel getuigen echter, naar onze mening, van weinig respect voor de kollega's in de studentenbeweging. Daarom wil Kringraad hier enkele zaken toelichten.

Er wordt namelijk melding gemaakt van de "ondemocratische stemprocedure op Kringraad" en "deze enigszins bizarre stemprocedure van Kringraad". Mogen wij toch even wijzen op de Loko-statuten (artikel II.3): "Op de vergaderingen van de raden wordt op basis van kringraadpunten gestemd volgens het gewone meerderheidsbeginsel van de helft + 1 van de aanwezige kringen, ...". Kritiek hebben op onze stemprocedure mag, maar besef dan wel dat dit Loko-stemprocedures zijn. En zo deze stemprocedure dan ondemocratisch zijn? Laat ons toe even de filosofie (of toch: de interpretatie van Kringraad) achter een dergelijke procedure toe te lichten (wat eigenlijk had moeten gebeuren in het desbetreffende Veto-artikel): als er een voorstel voorligt, betekent dit altijd dat sommige mensen een bepaalde toestand wensen te veranderen. Die bepaalde toestand noemen wij de huidige toestand. In het llo-geval was de huidige toestand: ook omtrent tesaangelegenheden moet

er een uniform examenreglement zijn (deze huidige toestand was er gekomen na de stemming net ervoor). Apolloon stelde voor die huidige toestand te veranderen: zij vroegen een uitzondering op het examenreglement. Op Kringraad doen wij in zo'n geval altijd ons best om tot een standpunt te komen waar iedereen zich in kan vinden: wij streven naar consensus (als dat niet democratisch is). Lukt dit niet, zoals dit het geval was bij de llo-affaire, dan wordt over bepaalde voorstellen gestemd. Konkrete: Apolloon stelde een tijdelijke afwijking van het examenreglement voor. Om deze verandering van de huidige toestand te bekomen, gaan wij er van uit (en de Loko-statuten met ons), dat tenminste de helft van de aanwezige stemgerechtigden achter die wijziging moet staan (dit kan je bezwaarlijk ondemocratisch noemen).

Verder heeft Veto in nogal verwijtende termen Kringraads manier van werken beschreven. Vorig jaar werd veel moeite gedaan om een intern reglement voor Kringraad op poten te zetten: daar is serieus denkwerk rond verricht, en het is in een vrij konstruktieve sfeer tot stand gekomen. Men kan zeker niet stellen dat Kringraad hier over één nacht ijs is gegaan. Dit reglement werd tenslotte door alle kringen bekrachtigd. Als wij dan termen als "langs Kringraads ondoorgroendelijke wegen" en "deze enigszins bizarre stemprocedure van Kringraad" naar onze kop geslingerd krijgen, lijkt respect ons ver zoek. In de laatste paragraaf lezen wij nochtans: "Het lijkt dan ook verstandiger, en in elk geval konstruktiever (kursivering van Veto), in het vervolg de kritiek op Loko mee te delen aan Loko, ..." Inderdaad.

Kartoens kijken

NIX

Donderdag 12 november: Nix aan de muur. Kafee 'De Shrink' stelt kartoens en affiches tentoon.

UITDERADEN

Kofon

Ver. uitg. Ria Vandermaesen
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofredaktie:
Steven Van Garste
Redaktiesekretaris:
Ria Vandermaesen
Redaktie: Karel De Weerd,
Patrick Staudt, Plietier Vandekerckhove
Doka: Rudi Deroo, Karel De Weerd, Dieter Telemans
Tekeningen: Nix, Stani
Layout- en vormgeving: Els 'Reistas' Cornelis, Stef Jansen, Ria Vandermaesen, Kris Jacobs, Patrick Staudt, Stani Michiels, Ria 'Legs' Vandermaesen, Joris Van Garste, Steven Van Garste
Medewerkers: Sarah Bracke, Petra Cock, Laurent Coppens, Els Cornelis, Steven Daems, Miek Dekeyser, Peter Dequidt, Filip De Keukeleire, Wim Huybrechts, Kris Jacobs, Stef Jansen, Walter Pauli, Wim Synnen, Peter Van Rompaey, Maud Vermeire
Eindredactie:
Kris Jacobs, Stef Jansen, Ria Vandermaesen

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Opplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250 fr.; niet-studenten: 350 fr.; buitenland 600 fr.; steun vanaf 1000 fr.; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redactieadres bezorgen

Redaktievergadering iedere vrijdagmiddag om 15.00u

Desinformatie en demagogie rond groene maatregel

Betaal de ekotaks niet!

Zelden is er meer rond milieumaatregelen te doen geweest dan de laatste weken. De ekotaks — een eis van de groenen om de staatshervorming goed te keuren — heeft een waar tegenoffensief van de bedrijfswereld uitgelokt. Donderdag organiseren de Agalev-studenten, Milieuraad en Politika een debat-avond over die ondertussen beruchte ekotaks.

Alle herrie rond de ekotaks bewijst nog maar eens dat men blijkbaar geen raad meer weet met de omvang van de milieuproblemen waarmee we geconfronteerd worden. Het wordt steeds moeilijker om onze economie in een ekologischer richting om te buigen.

Enkele decennia terug, toen men zich voor het eerst de omvang van de milieuproblemen ging realiseren, greep men gemakkelijk naar technische oplossingen. De eerste waterzuiveringsinstallaties en luchtfilters deden hun intrede. Kritiek op deze *end-of-the-pipe* oplossingen die de milieuproblemen niet voorkomen en enkel de gevolgen aanpakken, werd genegeerd. Het resultaat was een verder afglijden naar de eko-katastrofe. Men ging daarom op zoek naar andere middelen.

Zonder af te stappen van de technische lapmiddelen greep men ook naar juridische middelen en de glorieftijd van het milieurecht brak aan. Door het vastleggen van normen en sancties kan men immers op een zeer directe manier aan milieu- en afvalbeheer doen. Wanneer er een maatschappelijke consensus groeit rond de onwenselijkheid van bepaalde producten kunnen die immers gewoonweg verboden worden. Denk bijvoorbeeld aan het verbod op het pesticide DDT. Het bedrijfsleven is echter alles behalve entoesiast over deze aanpak. Zij beroepen zichzelf hierbij op een wettelijk gegarandeerde vrijheid van ondernemen en stellen zelf meer marktconforme maatregelen voor. Met de omstrede ekotaks komen die er nu ook. Blijkbaar moet nu ook op het vlak van het milieubeleid principiële maatschappelijke beslissingen wijken voor een economistische aanpak.

Konsumptie

Een zaak die alvast op te maken valt uit het algemeen gekraak in de pers van de laatste weken is de enorme spraakverwarring die er heerst rond het begrip milieueffening (of milieubelasting) enerzijds en een ekotaks anderzijds. Milieueffening zijn ordinaire belastingen die de overheid geld moeten opbrengen om — in het beste geval — de milieuproblemen aan te pakken. Ze vormen echter geen stimulans om zich milieuvriendelijker te gedragen. De waterheffing van het Vlaamse Gewest is hier een mooi voorbeeld van. Ongeacht het soort afvalwater dat men loost, ongeacht het feit of men ekologischer wasproducten gebruikt of niet, men betaalt allemaal evenveel.

Erger voor het milieu is het feit dat met deze ingreep de problemen niet aan de bron geheven worden. In plaats van de watervervuiling te voorkomen, zorgt een milieueffening enkel voor het financieren van de zuivering van het vervuilde water. Dit mag dan wel economisch interessant zijn voor de afvalwaterzuiveringsindustrie, ons milieu haalt er slechts indirect voordeel uit. Groene partijen en bewegingen lopen dan ook niet echt warm voor een dergelijke belasting; het versterkt immers het beeld dat milieu eerder een financieel probleem is, dan een structureel probleem dat gedeeltelijk ingebed zit in onze fundamentele levenshouding en consumptiepatronen.

Het grote verschil tussen een milieueffening en een ekotaks zit hem nu net in het feit dat de laatste wel direkt inspelt op onze consumptiepatronen en daardoor de milieuproblemen aan de bron zelf aanpakt. Een ekotaks is immers per definitie "elke taks die voldoende hoog is op een betekenisvolle wijze het consumptiepatroon te heroriënteren naar producten die meer aanvaardbaar zijn op het vlak van het leefmilieu, om bij te dragen tot de vermindering van de vervuiling en tot het behoud van de natuurlijke hulpbronnen". Meteen wordt ook duidelijk waarom ekotaksen best zo hoog mogelijk genomen worden en waarom ze zinloos zijn voor producten waar geen (realistisch) milieuvriendelijk alternatief voor bestaat. De ekotaks is bovendien één van de enige belastingen die iedereen mag ontduiken. Meer nog, de overheid hoopt zelfs dat ze niet betaald worden.

Ridikuul

Het concept "ekotaks" werd vooral bekend door de rapporten van het alomt gerespecteerde Worldwatch-instituut van Lester Brown. Begin 1991 schoven dan de groenen in hun economisch kongres de ekotaks naar voor als één van de manieren om de 'vervuiling te voorkomen' in plaats van de 'vervuiling te betalen'. Toen enkele maanden terug tijdens de dialoog tussen de gemeenschappen (rond de staatshervorming) ook de leefmilieubevoegdheden besproken werden, eisten de groenen dat de eko-fiscaliteit een nationale bevoegdheid zou blijven. Meteen werd de ekotaks naar de hoogste regionen van de politieke agenda gekatapulteerd aangezien Dehaene 1 absoluut groene steun nodig had voor

een tweede meerderheid voor zijn Sint-Michielsakkoord. Pas toen de regering en de VU op de groene eisen ingingen en principieel de ekotaks toezegden, startte de verpakingsindustrie haar propagandakampagne, en zette een waar anti-ekotaks offensief in.

Desinformatie, verzinsels en interpretaties ter kwader trouw; geen enkel middel werd geschuwd om de bevolking de stuipen op het lijf te jagen. Het VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) verspreidde een tweetal weken terug onder andere via 'De Standaard' (24/10/92) het bericht dat de ekotaks de inflatie met vijf procent zal opdrijven (de inflatie bedraagt momenteel 2,3%). In een interview met Le Soir (30 oktober) spreekt Jo Colruyt van de gelijknamige distributieketen over een meerkost per Belg en per jaar van 5.500 tot 6000 frank. Dergelijke berekeningen zijn niet enkel misleidend, ze zijn ronduit ridikuul. VBO en Colruyt vertrekken immers van het uitgangspunt dat iedereen na het invoeren van een ekotaks van bijvoorbeeld 35 frank op anderhalve liter limonade datzelfde product zal blijven kopen, en bijgevolg niet zal overschakelen op de ekotaks-vrije glazen fles of de hervulbare pet-fles.

Als of de ongelooftwaardigheid van die stelling nog bezwezen moest worden organiseerde het BRT-programma 'Zeker Weten' toch nog een poll onder zijn kijkers waaruit bleek dat 85% (van de zesduizend ondervraagden) wel degelijk zal overschakelen op milieuvriendelijker producten. Het VBO lanceerde daarnaast ook nog het verhaal van de ekotaks op de wet tandpasta (30 fr), waarvan echter nooit sprake is geweest. Aangezien hiervoor geen onmiddellijk alternatief bestaat is een ekotaks uitgesloten.

Een verklaring voor deze uiterst negatieve houding van de verpakingsindustrie moet niet al te ver gezocht worden. De industrie verdient immers niets aan een milieubeleid dat uitgaat van preventie. Zij zelf opteren daarom de afvalproblemen aan te pakken door recyclage, alhoewel ze dit begrip nogal ruim interpreteren. Wegwerpflessen worden fignemalen en als vulmateriaal in beton gebruikt, of worden via tal van procedes omgezet in tuinbanken, amsterdammertjes of bloempotten — minderwaardige producten die ook uit milieuvriendelijke materiaal kunnen worden gemaakt. Over langere termijn bekeken komt dit gewoonweg neer op het verspreiden van de vervuiling — een mooie illustratie van de 'wet van de eeuwige ellende'. Ook het verbranden van afval ziet de industrie als recyclage: er komt immers energie vrij en die kan hergebruikt worden.

Deze principes zijn ook de kern van het verpakingskonvenant dat de industrie begin 1991 met de overheid afsloot, en waarbij de industrie

beloofde werk te maken van die recyclage. In een project uitgewerkt voor Vlaams Brabant zou de Openbare Vlaamse Afvalmaatschappij (OVAM) instaan voor de (gescheiden) ophaling. De industrie en distributie zorgen dan voor de recyclage, die betaald wordt door een milieueffening op alle verpakkingen (2 frank). Op die manier zou de industrie er nog maar eens in slagen om geld te verdienen aan het milieuprobleem, zonder zicht te hebben op een geloofwaardige oplossing. De Bond Beter Leefmilieu (BBL) evalueerde het konvenant als een poging van de industrie om een fundamentele aanpak (zoals statiegeld of ekotaksen) te ontlopen: "Een oplossing voor het afvalprobleem kan op deze wijze nooit worden bereikt".

De industrie en distributie demagogisch te werk gaan om hun eigen belangen te verdedigen was misschien nog te verwachten. Dat de PVV en het Centrum Voor Politieke Vernieuwing (CPV, de beweging rond voormalig VU-voorzitter Jaak Gabriëls) dit overnemen is een gevaarlijker tendens. Vorige week bestemde het PVV-partijbestuur de ekotaks als 'een koehandel rond nieuwe belastingen'. "Ettelijke tientallen franken belastingverhoging op gewone verbruikersgoederen toepassen is pure waanzin". Verderop slacht zij erop dat de 'gewone man' het eerste slachtoffer zal worden. De sociale bekommernis van de PVV is weliswaar ontoeroend — zeker na hun voorstellen rond het saneren van de sociale zekerheid die neerkomen op quasi-ontmanteling — maar wanneer hun kijk op de eko-taks een weerspiegeling is van hetgeen de vernieuwde PVV onder het 'herstellen van de politieke geloofwaardigheid' verstaat, zal hun vernuiming nogal konservatiefjes uitvallen.

Dineetje

Het CPV deed enkele dagen later een poging om de retoriek van Guy Verhofstadt naar de kroon te steken. Zij spreken over "Vlaamse huismoeders die melk en water duurder gaan betalen omdat de Walen meer geld willen voor hun leerkrachten...". De 'sociale liberalen' van het CPV maken allusie op uitspraken van bepaalde mensen bij Ecologie die enkele maanden terug beweerden dat het voor hen niet uitgesloten was de eventuele, uitdovende opbrengsten van de ekotaks zouden kunnen gebruikt worden voor extra financiering van de zachte sektor.

Het CPV en de PVV aarzelen blijkbaar niet om te doen alsof zij niet weten dat een ekotaks geheven wordt op de verpakking (en niet op het product zelf) en dat de ekotaks integraal zal gebruikt worden voor milieu-investeringen. Of misschien weten zij dat inderdaad niet: toen op donderdag 29 oktober de kamercommissie voor begroting nader inging op de ekotaks, waren de

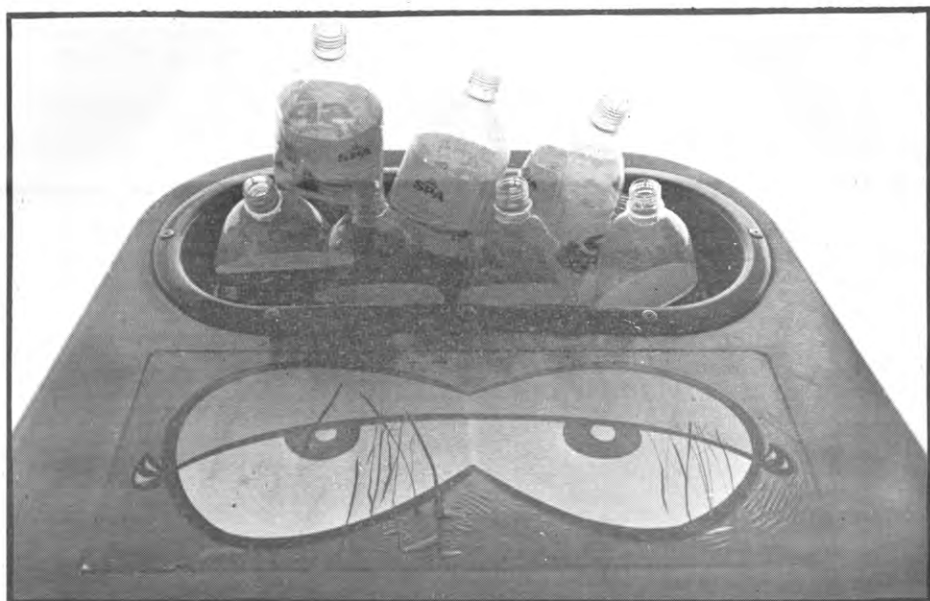
Vlaamse liberalen immers nergens te bespeuren (De Morgen, 30 oktober). Ze hadden de avond ervoor wel een entente met hun sponsors: bedrijven die 150.000 frank moesten afdoeken om met de PVV-top aan tafel te mogen zitten. Als ze, in plaats van op een kamercommissie, tijdens dergelijke gelegenheden hun inspiratie voor partij-standpunten zoeken, wordt een boel duidelijk.

Het CPV bestempelt de ekotaks verder als 'ecologische waanzin' en betwijfelt ook of glasverpakkingen wel beter zijn voor het milieu dan wegwerpverpakkingen. Die twijfel is ook al niet echt 'vernieuwend'. De laatste weken werd dit argument immers keer op keer aangevoerd door de verpakingsindustrie, en keer op keer weerlegt door milieubeweging en groenen met behulp van tal van wetenschappelijke rapporten. Zo toont Dr. F. Lox, docent aan RUG en VUB, in 'Packaging and ecology' (1992) aan dat meermaals verpakkingen minder energie vergen dan de eenmalige en dat energieverbruik voor transport van het glas slechts een klein (11%) onderdeel vormt van het totale energieverbruik. Het Centrum voor Milieukunde uit Leiden berekende dat glazen hergebruikverpakkingen 76% milieuwinst betekenen ten opzichte van het melk-karton, wanneer rekening wordt gehouden met energieverbruik, water- en luchtvervuiling en afvalverwerking. Ook het Erasmus studiecentrum voor milieukunde stelt dat er een grotere milieuwinst mogelijk is door het overschakelen van éénmalige naar retourverpakkingen.

Fundamenteel

Rest nog de vraag hoe sociaal de ekotaks is, aangezien deze volgens sommigen harder aankomt bij lagere sociale klassen. Een ekotaks kan echter op termijn vermeden worden door milieuvriendelijkere (en goedkopere) alternatieven te kopen. Volgens Test-Aankoop is bijvoorbeeld spuitwater in glazen flessen nu al goedkoper dan in petflessen. Flessenmelk daarentegen is duurder maar zal door de onderlinge concurrentie ongetwijfeld goedkoper worden wanneer meer producenten flessenmelk op de markt brengen. Daarenboven spelen ook nog een aantal andere factoren een rol. Het verpakingsafval neemt meer dan 50% van het volume van ons huishoudelijk afval in beslag. Wanneer dit volume terugloopt door het invoeren van een ekotaks wordt ernstig bespaard op alle kosten om milieueffening op te ruimen en afval te verwerken. Hierdoor kan de huishoudelijke belasting omlaag, en kan geïnvesteerd worden in een echt sociaal beleid. Daarvoor zal wel een veel fundamentele aanpak nodig zijn dan het compenseren van het eventuele verlies van koopkracht door de iets hogere prijs van sommige milieuvriendelijkere verpakkingen.

Pieter Vandekerckhove

(foto Karel De Weerd)